

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**DAVČNA POLITIKA NAROČNIKOV RAČUNOVODSKIH
SERVISOV**

Ljubljana, september 2016

TEREZA SIMČIČ

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Tereza Simčič, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Davčna politika naročnikov računovodskih servisov, pripravljenega v sodelovanju s svetovalko red. prof. dr. Slavko Kavčič,

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, _____

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 RAČUNOVODSTVO ORGANIZACIJE IN NJEGOVE NALOGE.....	5
2 DAVČNO RAČUNOVODSTVO	6
2.1 Kaj je davčno računovodstvo	6
2.2 Naloge davčnega računovodstva	7
3 DAVČNA BILANCA	7
3.1 Značilnosti davčne bilance	7
3.2 Sestava davčne bilance	8
4 DAVČNA POLITIKA.....	11
4.1 Opredelitev davčne politike in izvajanje davčne politike.....	11
4.2 Davčni cilji	12
4.3 Davčno načrtovanje	13
4.3.1 Tveganja, povezana z davčnim načrtovanjem	13
4.3.2 Pridobivanje podatkov za davčno načrtovanje in izdelava davčnih načrtov.....	15
4.3.3 Načrtovanje davčnih obremenitev	15
4.3.4 Agresivno davčno načrtovanje.....	18
4.4 Davčno nadziranje in analiziranje	19
4.4.1 Davčno nadziranje.....	19
4.4.2 Davčno analiziranje.....	19
5 RAČUNOVODSKI SERVISI.....	19
5.1 Prenos davčnega računovodstva v zunanje izvajanje.....	19
5.2 Značilnosti računovodskih servisov in njihove storitve	21
5.3 Temeljna načela poklicne etike za računovodske strokovnjake.....	22
5.4 Naročniki računovodskih servisov	22
5.4.1 Velikost naročnikov in zahtevnost njihovih storitev.....	22
5.4.2 Organizacijske oblike naročnikov.....	24
5.5 Računovodski servisi v Sloveniji	26
6 SAMOSTOJNI PODJETNIKI POSAMEZNIKI IN GOSPODARSKE DRUŽBE ...	27
6.1 Samostojni podjetnik posameznik.....	27
6.2 Družba z omejeno odgovornostjo.....	31
7 DAVČNO SVETOVANJE.....	34
7.1 Kaj je davčno svetovanje	34
7.2 Proces davčnega svetovanja	36
7.3 Naloge davčnih svetovalcev	39
7.4 Delovanje davčnega svetovalca v okviru interesnih skupin.....	40
7.5 Prednosti in slabosti uporabe storitev zunanjih davčnih svetovalcev	41
7.6 Kodeks poklicne etike preizkušenega davčnika	43
8 DAVČNA POLITIKA PRI NAROČNIKIH RAČUNOVODSKIH SERVISOV V NOVI GORICI.....	44

8.1 Računovodski servisi v Novi Gorici – populacija.....	44
8.2 Računovodski servisi v Novi Gorici – vzorec.....	48
9 REZULTATI VPRAŠALNIKA O DAVČNI POLITIKI PRI NAROČNIKIH RAČUNOVODSKIH SERVISOV V NOVI GORICI	48
9.1 Struktura računovodskih servisov v Novi Gorici po velikosti in strokovnosti računovodskega delovanja	48
9.2 Organizacijske oblike pri naročnikih računovodskih servisov v Novi Gorici	52
9.3 Vrste dejavnosti računovodskih servisov	52
9.4 Odnos naročnikov do računovodskega servisa	55
9.5 Naročniki računovodskih servisov in davčna politika	56
9.6 Ugotovitve raziskave.....	58
SKLEP.....	61
LITERATURA IN VIRI.....	63
PRIOLOGE	

KAZALO TABEL

Tabela 1: Dohodninska lestvica za leto 2015.....	30
Tabela 2: Primerjava delovanja samostojnega podjetnika posameznika z družbo z omejeno odgovornostjo	32

KAZALO SLIK

Slika 1: Proces davčnega svetovanja.....	36
Slika 2: Grafični prikaz poslovno-organizacijskih oblik računovodskih servisov v Novi Gorici	45
Slika 3: Grafični prikaz računovodskih servisov v Novi Gorici glede na leto registracije	46
Slika 4: Grafični prikaz računovodskih servisov v Novi Gorici po številu zaposlenih	47
Slika 5: Grafični prikaz vzorca računovodskih servisov v Novi Gorici po številu zaposlenih	49
Slika 6: Grafični prikaz vzorca računovodskih servisov v Novi Gorici po prihodkih, doseženih v letu 2015.....	50
Slika 7: Grafični prikaz vzorca računovodskih servisov v Novi Gorici po pogostosti udeležbe na izobraževanjih	51
Slika 8: Grafični prikaz vzorca računovodskih servisov v Novi Gorici po pogostosti prebiranja strokovne literature	51
Slika 9: Grafični prikaz vzorca računovodskih servisov v Novi Gorici po poslovno- organizacijskih oblikah med naročniki	52
Slika 10: Grafični prikaz storitev vzorca računovodskih servisov v Novi Gorici	53
Slika 11: Grafični prikaz področij davčnega svetovanja, za katera vzorec računovodskih servisov v Novi Gorici največkrat svetuje	54
Slika 12: Grafični prikaz nalog davčnega analiziranja, ki se jih naročniki vzorca računovodskih servisov v Novi Gorici poslužujejo	58

UVOD

Organizacije, to so vse pravne osebe in fizične osebe z dejavnostjo, dosegajo uspeh z uporabo pravih in točnih informacij, na podlagi katerih sprejemajo odločitve, ki jih privedejo do te uspešnosti. Informacije izhajajo tako iz notranjega kot zunanjega okolja podjetja. Slednje so dostopne na javnih portalih, prve pa podjetje samo sestavi iz pridobljenih notranjih podatkov. Ena izmed najpomembnejših funkcij pri tvorjenju takih informacij je zagotovo računovodenje. Računovodenje je zbiranje, urejanje in obdelovanje podatkov, izraženih v denarni merski enoti, ter oblikovanje v denarni merski enoti izraženih informacij, ki se nanašajo na preteklo ali prihodnje poslovanje vseh gospodarskih kategorij (Turk, Kavčič, Kokotec - Novak, Koželj & Odar, 2004, str. 661).

Organizacije lahko izvajajo računovodenje na več načinov, in sicer (Kokotec - Novak & Hauptman, 2012, str. 15–16):

- računovodenje je lahko v celoti vodeno v samem podjetju – lastna samostojna davčno-računovodska služba;
- davčno-računovodska služba v podjetju, s tem da se davčne aktivnosti izvajajo v drugih službah v podjetju;
- računovodenje je v celoti oddano v zunanje izvajanje (npr. storitve računovodskega servisa);
- računovodstvo se izvaja v podjetju ob pomoči zunanjih sodelavcev.

Prednosti in pomanjkljivosti zunanjega izvajanja računovodenja so tisto merilo, po katerem se podjetja odločajo za zunanje izvajanje ali organizacijo lastne računovodske službe. Prednosti zunanjega izvajanja so na primer: manjši stroški, večja kakovost, podjetje je še naprej osredotočeno na svojo osrednjo dejavnost, zakonska odgovornost zunanjega izvajalca itd. Pomanjkljivosti se kažejo predvsem v nepripravnosti podjetju, nemotivarnosti, neodzivnosti, slabem komuniciranju med podjetjem in zunanjim izvajalcem, prenosu zaupnih informacij itd. Ne glede na navedeno mora zunanji izvajalec opravljati računovodsko dejavnost kakovostno ter zagotavljati prave informacije za poslovne in davčne namene, kot bi jih lastna notranja računovodska služba (Horvat, 2003a, str. 89–94).

Zunanje izvajanje računovodstva uporabljajo pretežno majhna podjetja, srednja imajo glede na naravo dejavnosti organizirano računovodenje v podjetju oziroma dano v zunanje izvajanje, pri velikih je pa po večini značilno, da imajo organizirane lastne notranje računovodske službe (Odar, Kavčič, & Koželj, 2003, str. 33–34).

Pri doseganju zastavljenih ciljev, ki naj bi organizacijam prinesli poslovni uspeh, lahko pride do raznih sprememb v okolju, ki največkrat pomenijo oviro in dodatne stroške. Ena izmed takšnih sprememb je tudi sprememba davčne zakonodaje. Davki kot del davčne

zakonodaje imajo velik vpliv na poslovno politiko gospodarskih družb in na odločitve, ki jih te sprejemajo, saj vsaka odločitev, sprejeta v družbi, navadno prinese davčno obremenitev. Da bi se vpliv teh sprememb čim bolj zmanjšal, je treba spremenljivost davčne zakonodaje, zapletenost davčnega sistema ter odvisnost med višino davčnih obremenitev in poslovnih odločitev stalno spremljati in nadzorovati. To so naloge davčnega računovodstva (Čokelc, 2010, str. 1).

Davčno računovodstvo je torej tisti del računovodstva, ki se ukvarja s pridobivanjem računovodskih informacij, pomembnih za sprejemanje odločitev o davkih in za izdelavo računovodskih izkazov za potrebe poročanja o davkih. K davčnim izkazom sodijo obračunski izkazi, ki vsebujejo podatke iz preteklega poslovanja, in predračunski izkazi, ki so načrt prihodnjega poslovanja (Kokotec - Novak & Hauptman, 2012, str. 1).

Davčni izkazi so sestavljeni po predpisanih zakonih, ki veljajo za določeno gospodarsko družbo. V magistrskem delu se osredotočam le na vpliv zakonov o davku od dohodkov pravnih oseb in o dohodnini na sestavo davčne bilance. Glavna razlika med njima je, da prvi velja za gospodarske družbe oziroma pravne osebe, drugi pa za fizične osebe, ki samostojno opravljajo dejavnost. Osnova za sestavo davčne obračunske bilance so Slovenski računovodski standardi (v nadaljevanju SRS) oziroma Mednarodni standardi računovodskega poročanja (v nadaljevanju MSRP), ki veljajo kot predpisi za sestavo poslovne bilance. Računovodski standardi in davčna zakonodaja nekatere poslovne dogodke obravnavajo različno, zato pride do razlik med poslovno in davčno bilanco.

Zadnja leta je večina gospodarskih družb nezadovoljna zaradi trenda padanja prihodkov in posledično nižjega dobička, poleg omenjenega jim nevšečnosti povzročata tudi nestabilna davčna zakonodaja in preveliko davčno breme. Davčna politika je del poslovne politike podjetja in sprejema take odločitve, ki kratkoročno minimizirajo izdatke za plačilo davkov, na dolgi rok pa stremijo k čim manjši davčni obremenitvi poslovanja. Te odločitve so sprejete v skladu z zakonom in koristijo priložnosti davčnih predpisov z namenom prihranka pri davčnih izdatkih oziroma odložitve davčnega bremena v prihodnje obdobje (Hauptman, Kokotec - Novak, & Čokelc, 2011, str. 92).

Izvajanje davčne politike poteka v naslednjih fazah (Kokotec - Novak & Hauptman, 2012, str. 121):

- analiza izhodiščne situacije v podjetju in določitev davčnih ciljev v okviru podjetniškega ciljnega sistema;
- davčno načrtovanje in analiza možnosti za doseganje teh ciljev ter opredelitev sredstev za njihovo doseganje;
- davčno nadziranje in analiziranje.

Glede na izhodiščno situacijo v podjetju se določajo davčni cilji in naslednje faze davčne politike. Izhodiščna situacija je z davčnega vidika odvisna od enkratnih odločitev v podjetju ali od tekočih oziroma ponavljajočih se odločitev. Določitev davčnih ciljev je nujna za sprejemanje racionalnih in optimalnih odločitev, saj se na njihovi podlagi izpostavi davčni problem in izbere najugodnejša alternativa. Davčni cilji so torej tisti cilji, ki se navezujejo na davke in so oblikovani na vseh ravneh v podjetju (Bogen, 1995, str. 15).

Davčno načrtovanje pomeni ocenjevanje bodočega razvoja poslovanja in z njim povezane davčne obremenitve, zato sta v vseh davčnih načrtih prisotni določena stopnja tveganja in s tem negotovost. Načrtovanje davčnih obremenitev se dotika odločanja na strateški (dolgoročno), taktični (srednjeročno) in operativni ravni podjetja (kratkoročno) (Čokelec, 2010, str. 3–7).

Davčno administriranje, kot pove že sama besedna zveza, je davčno knjigovodstvo, ki zbira vse obračunske oziroma predračunske podatke in sestavlja davčne obračunske oziroma predračunske bilance. Bistvo je v obračunu oziroma načrtovanju davčnih dajatev v zvezi z davčnimi bilancami in tudi drugimi dajatvami, kot so obračun davka na dodano vrednost, dohodnine itd. (Kokotec - Novak, 2000, str. 1).

Zadnja faza izvajanja davčne politike je analiza davčnih rezultatov, ki ugotavlja uspešnost priprave in izvedbe davčne politike. To se preveri s primerjavo med načrtovanimi in doseženimi rezultati davčne politike (Špes, 2002, str. 86).

Namen magistrskega dela je ugotoviti, ali imajo naročniki računovodskih servisov, to so gospodarski subjekti, ki delujejo kot družbe z omejeno odgovornostjo in kot samostojni podjetniki posamezniki, dobro razvito davčno politiko in davčno načrtovanje kot del davčne politike. Prav tako je namen ugotoviti, ali obstaja razlika pri razvitosti davčne politike med naročniki, ki na trgu nastopajo kot družbe z omejeno odgovornostjo, in med samostojni podjetniki posamezniki.

Cilj magistrskega dela je proučiti in analizirati razvejanost računovodenja, ki ga ponujajo računovodski servisi, raziskati, ali imajo naročniki storitev računovodskih servisov razvito davčno politiko ter ali načrtujejo višino bremena pri poslovanju in hkrati stremijo k optimiziranju davčnih bremen. Magistrsko delo zajema tri glavne cilje:

- študij literature s področja davčne politike in davčne zakonodaje (Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb (Ur.l. RS, št. 117/2006, 56/2008, 76/2008, 5/2009, 96/2009, 110/2009 – ZDavP-2B, 43/2010, 59/2011, 24/2012, 30/2012, 94/2012, 81/2013, 50/2014, 23/2015 in 82/2015, v nadaljevanju ZDDPO-2) in Zakon o dohodnini (Ur.l. RS, št. 13/2011, 9/2012 – odl. US, 24/2012, 30/2012, 40/2012 – ZUJF, 75/2012,

94/2012, 52/2013 – odl. US, 96/2013, 29/2014 – odl. US, 50/2014, 23/2015 in 55/2015, v nadaljevanju ZDoh-2) s pripadajočimi pravilniki);

- predstavitev računovodskih servisov ter analiza njihovih naročnikov in davčne politike, s tem tudi davčnega načrtovanja;
- proučevanje rezultatov analize in primerjava z opredeljeno temeljno hipotezo.

Temeljna hipoteza magistrskega dela je: Naročniki storitev računovodskih servisov nimajo prave davčne politike in posledično niti ne davčnega načrtovanja.

Podhipoteza temeljni hipotezi pa je, da ta temeljna hipoteza velja bolj za samostojne podjetnike posameznike kot za družbe z omejeno odgovornostjo.

Temeljna hipoteza je postavljena na osnovi poznavanja delovanja računovodskih servisov, ki se pretežno ukvarjajo samo s knjigovodstvom in administrativnimi nalogami naročnikov. Ostale funkcije računovodenja, predvsem predračunavanje in analiziranje, pa so zapostavljene. Navedeni funkciji pa sta bistveni pri oblikovanju davčne politike in davčnega načrtovanja poslovanja naročnikov. Kritično točko dosežejo predvsem samostojni podjetniki posamezniki, ki v največ primerih nastopajo kot fizična oseba samostojno brez drugih zaposlencih družbe z omejeno odgovornostjo so vseeno bolj organizirane. V magistrskem delu predstavljam izbrane računovodske servise in opisujem naloge, ki jih opravljajo za svoje naročnike. V nadaljevanju analiziram naročnike, in sicer po vrsti gospodarskega subjekta in po nalogah, ki jih vsak naročnik od računovodskega servisa zahteva. S to analizo ugotavljam, kakšna je kakovost davčne politike naročnikov storitev računovodskih servisov in katere organizacijske oblike naročnikov jo pravzaprav uporabljajo.

Metode raziskovalnega dela. Magistrsko delo je sestavljeno iz treh sklopov, ki se navezujejo na navedene glavne cilje, za njihovo sestavo sem uporabila več znanstvenoraziskovalnih metod in jih po potrebi med seboj tudi kombinirala. Prvi sklop vsebuje poglobljen teoretično-analitičen pregled strokovne literature, znanstvenih raziskav in zakonov s področja obdavčitve gospodarskih družb. Pri predstavitvi izsledkov in razlagi le-teh sem uporabila metodo deskripcije, za primerjanje različnih trditev oziroma stališč pa metodo kompilacije. Drugi sklop zajema zbiranje podatkov o razvitosti davčne politike in davčnega načrtovanja med naročniki različnih računovodskih servisov. Te podatke sem zbrala z metodo anketiranja in metodo opazovanja. Med drugim sem uporabila tudi teoretična znanja, pridobljena med študijem in delom. Iz pridobljenih podatkov sem pripravila analizo za potrebe preverjanja glavne hipoteze. V zadnjem, tretjem sklopu sem z metodo sinteze povzela spoznanja in ugotovitve analize ter s tem preverila temeljno hipotezo. Ko sem preverjala podhipotezo ter primerjala ureditev davčne politike in davčnega načrtovanja med družbami z omejeno odgovornostjo in samostojnimi podjetniki posamezniki, sem uporabila metodo primerjave.

Magistrsko delo zajema tri dele, kot sem zapisala tudi že pri metodah raziskovalnega dela. Po poglavjih si pa sledijo: teoretični del, praktični del in ugotovitve raziskave. V **teoretičnem delu** najprej opisujem, kaj je računovodstvo, pri čemer poseben poudarek dajem davčnemu računovodstvu, temu sledita opis in predstavitev nalog računovodskih servisov. Nadalje zajemam obrazložitev dveh najpogostejših oblik naročnikov storitev računovodskih servisov, to so družbe z omejeno odgovornostjo in samostojni podjetniki posamezniki. Teoretični del se zaključi še z razlago davčne bilance ter podrobnejšim opisom davčne politike in vseh faz, ki so potrebne pri oblikovanju celovite davčne politike. **Praktični del** magistrskega dela je v celoti posvečen vprašalniku ter predstavitvi populacije in vzorca, izbranega v raziskavi. Prvo poglavje v tem delu je namenjeno opisu vseh aktivnih računovodskih servisov na območju upravne enote v Novi Gorici in opisu vzorca računovodskih servisov, ki sem jih zajela v raziskavi. V nadaljevanju so navedeni podatki, ki sem jih pridobila na podlagi vzorca z uporabo vprašalnika, to so: struktura računovodskih servisov v Novi Gorici, organizacijske oblike naročnikov, dejavnosti računovodskih servisov, značilnosti naročnikov računovodskih servisov ter naročniki in njihova davčna politika. V **zadnjem delu** navajam ugotovitve in razmišljanje glede na pridobljene podatke in znanje.

1 RAČUNOVODSTVO ORGANIZACIJE IN NJEGOVE NALOGE

Pred časom se je na računovodstvo gledalo kot na dejavnost, ki obračunava preteklo poslovanje podjetja in spremlja druge gospodarske kategorije. Sodoben pogled pa se širi na področje družbene odgovornosti podjetij, kar pomeni, da računovodstvo opravlja tudi funkcijo poročanja o rezultatih pri izpolnjevanju obveznosti podjetja do širše družbene skupnosti. Računovodstvo torej pomaga sprejemati poslovne odločitve, ugotavlja, kakšno je preteklo in trenutno finančno in gospodarsko stanje v podjetju, ter išče načine za izboljšanje bodočega razvoja podjetja (Kavčič, Klobučar Mirovič, & Vidic, 2007, str. 1–2).

Računovodstvo se v osnovi loči na finančno in stroškovno. Delitev izhaja iz notranjih in zunanjih poslovnih dogodkov v podjetju. Prvi se pojavljajo znotraj podjetja, drugi pa v njegovem poslovnem okolju, ki zajema poslovne partnerje, dobavitelje, kupce, državo, bančne institucije itd. Finančno računovodstvo spremlja poslovne dogodke, ki se dogajajo pretežno v zvezi z zunanjim okoljem podjetja, stroškovno pa tiste, ki so del notranjega okolja podjetja. Pri tem velja omeniti, da ti dve vrsti računovodstva nista strogo ločeni, saj so za pridobivanje podatkov znotraj prve potrebni podatki druge vrste, in obratno (Kavčič et al., 2007, str. 2).

Poslovodno računovodstvo ni posebna vrsta računovodstva, ki bi proučevala specifično področje, ampak je tisti del celotnega računovodstva, ki podaja računovodske informacije, potrebne za poslovno odločanje. Prisotno je tako v finančnem računovodstvu kot tudi v

stroškovnem, saj pri obeh obstaja težnja po optimalnih poslovnih odločitvah (Kavčič et al., 2007, str. 3–5).

Poslovodno računovodstvo pomaga pri raznih odločitvah v podjetju, kot so npr.: ali izvesti novo investicijo, sprememba na področju kadrov, uveljavitev novega proizvoda ali njegova sprememba. Pri tem so zelo pomembne tudi odločitve glede optimizacije davčnih obveznosti v podjetju, ki nastanejo zaradi nove investicije, spremembe računovodskih usmeritev, načina zaposlitve novega delavca itd. Take odločitve analizira in sprejema pododdelek poslovnega računovodstva, to je davčno računovodstvo.

2 DAVČNO RAČUNOVODSTVO

2.1 Kaj je davčno računovodstvo

Davčno računovodstvo je tisti del računovodstva, ki se ukvarja s pridobivanjem računovodskih informacij, ki so pomembne za sprejemanje odločitev o davkih. Njegova glavna naloga je priprava davčnih izkazov in davčno načrtovanje. K davčnim izkazom sodijo obračunski izkazi, ki vsebujejo podatke iz preteklega poslovanja (davčna bilanca), in predračunski davčni izkazi, ki so načrt prihodnjega poslovanja na davčnem področju (Kokotec - Novak & Hauptman, 2012, str. 11).

Davčno računovodstvo se dotika vseh področij, kjer nastaja davčna obremenitev, tako da podpira davčno politiko na vseh ravneh podjetja. Davčno-računovodska služba mora biti organizirana tako, da z oblikovanjem fleksibilnih projektnih skupin določi davčne cilje, ki jih zajame v davčnem načrtu. Celoten davčni informacijski sistem, ki ureja davčno načrtovanje, se prepleta med vsemi funkcijami v podjetju, kot so npr. nabavna, proizvodna, prodajna, kadrovska, investicijska, finančna funkcija. Sistem poskuša z davčnim načrtovanjem optimizirati (Hebig, 1984, str. 187):

- davke, ki se dotikajo podjetja kot celote, npr. davki na dohodek, davki na premoženje, davek na dodano vrednost;
- davčni postopek, to je davčna napoved, davčno revidiranje, plačilni promet, preverjanje terminov, pravna sredstva;
- mednarodne davke, to so carine in drugi posebni davki, vezani na mednarodno poslovanje.

2.2 Naloge davčnega računovodstva

Hebig (1984, str. 222) v empirični analizi predstavlja naloge, ki jih davčno računovodstvo v podjetju izvaja. Naloge so razdeljene sistematično po štirih področjih, ki si po vrsti sledijo:

- vodenje (organizacija davčnega računovodstva, davčna politika ter davčno načrtovanje za oblikovanje in uresničevanje davčnih ciljev, vzpostavitev davčnega informacijskega sistema, določitev zunanjih svetovalcev);
- določanje davčne osnove (knjiženje računovodskih listin in davkov, priprava računovodskih izkazov in davčne bilance, sodelovanje pri davčnem nadzoru oziroma reviziji);
- postopek obdavčitve (izdelava davčne napovedi, izvajanje plačil davčnih obveznosti, preverjanje davčnih sklepov);
- davčno-ekonomske analize podjetniške dejavnosti (analiza vseh podjetniških funkcij, podjetniški procesi, podružnice).

3 DAVČNA BILANCA

3.1 Značilnosti davčne bilance

Glavna naloga davčnega računovodstva je sestava davčnih izkazov, med katerimi je najpomembnejša davčna bilanca. To je tista vrsta bilance, ki temelji na pravnih podlagah za opredelitev in obračun davkov, poslovne bilance pa temeljijo na poslovni zakonodaji. Davčno bilanco torej podjetja sestavljajo z namenom ugotovitve davka, ki ga morajo plačati glede na realizacijo. Informacije iz davčne bilance se uporabljajo tudi za druge namene, kot na primer za vodenje in uresničevanje davčne politike (Hilke, 1995, str. 37–40).

Poslovna in davčna bilanca podjetja sta v večini primerov medsebojno odvisni, saj je praviloma poslovna bilanca podlaga za sestavo davčne. Davčni predpisi določajo, kako se poslovna bilanca preuredi v davčno. Možna je tudi popolna neodvisnost davčne bilance od poslovne, ali pa popolna enakost poslovne bilance z davčno.

V Sloveniji je sestava davčne bilance zelo odvisna od poslovne bilance. Poslovno v osnovi sestavljata bilanca stanja in izkaz poslovnega izida, za nekatera podjetja pa je obvezna tudi izdelava izkaza denarnih tokov in izkaza gibanja kapitala. Sestava in oblika poslovne bilance sta okvirno začrtana v Zakonu o gospodarskih družbah (Ur.l. RS, št. 65/2009, 33/2011, 91/2011, 32/2012, 57/2012, 44/2013 – odl. US, 82/2013 in 55/2015, v

nadaljevanju ZGD-1), ki napotuje na uporabo SRS in MSRP, v katerih je natančneje opredeljena sestava poslovne bilance.

SRS dopuščajo različne računovodske usmeritve, to so načela, temelji, dogovori, pravila in navade, ki jih mora podjetje upoštevati pri sestavljanju računovodskih izkazov. Podjetje izbere najprimernejšo računovodsko umeritev, ki ustreza oceni gospodarskih koristi v obračunskem obdobju. Različne računovodske usmeritve lahko pomembno vplivajo na povečanje ali zmanjšanje gospodarskih koristi, kar se kaže tudi v poslovnem izidu. SRS navajajo računovodske usmeritve za različne postavke, kot npr. amortizacija, opredmetena osnovna sredstva, neopredmetena sredstva, vodenje in vrednotenje zaloge (Kokotec - Novak & Hauptman, 2012, str. 20–22).

3.2 Sestava davčne bilance

Davčna bilanca je davčni obračun oziroma davčni izkaz, ki pri gospodarskih družbah predstavlja obračun davka od dohodkov pravnih oseb, pri samostojnih podjetnikih posameznikih pa obračun akontacije dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti. Kot sem opisovala že v prejšnjih poglavjih, se oba obračuna sestavljata po ZDDPO-2, obračun akontacije dohodnine od odhodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti, pa ureja ZDoh-2. Pri sestavljanju davčne bilance je treba v obeh primerih upoštevati določila Zakona o davčnem postopku (Kokotec - Novak & Hauptman, 2012, str. 23–26).

Za slovenska podjetja je značilno, da je davčna bilanca povezana s poslovno bilanco, zato se tudi pri davčnem načrtovanju podjetja izhaja iz podatkov predračunskih računovodskih izkazov – to sta predračunski izkaz poslovnega izida in predračunska bilanca stanja.

Za sestavo predračunskega izkaza poslovnega izida je treba najprej sestaviti naslednje predračune:

- predračuni prihodkov iz poslovanja, finančnih prihodkov in ostalih prihodkov;
- predračuni posameznih vrst stroškov po stroškovnih mestih (material, storitve, amortizacija in delo);
- predkalkulacije;
- predračuni finančnih odhodkov in ostalih odhodkov.

Z uporabo podatkov iz predkalkulacij ter predračunov posameznih vrst prihodkov in stroškov se sestavi predračunski izkaz poslovnega izida (Turk & Melavc, 2001, str. 470–474).

Tudi za sestavo predračunske bilance stanja je treba najprej sestaviti naslednje predračune:

- predračuni opredmetenih in neopredmetenih osnovnih sredstev, predračuni amortizacije (pomembno je predvsem načrtovanje investicij v osnovna sredstva);
- predračuni naložbenih nepremičnin;
- predračuni zalog (materiala, trgovinskega blaga, proizvodov in polproizvodov);
- predračuni terjatev iz poslovanja;
- predračuni denarnih sredstev;
- predračuni finančnih naložb;
- predračuni obveznosti do virov sredstev (kapital, rezervacije, kratkoročne in dolgoročne obveznosti itd.).

Navedeni predračuni, ki so potrebni za sestavo dveh temeljnih predračunskih izkazov, so tudi podatkovna podlaga za sestavo davčne bilance. Pri sestavi davčne bilance je nujno upoštevati zakone in določila, ki se določenih postavk dotikajo. V nadaljevanju navajam glavne predračune oziroma postavke in njihovo obravnavanje v zvezi z davčno bilanco.

Predračun davčnih prihodkov

Prihodki so v osnovi vsi obdavčeni, kar pomeni, da so, ne glede na njihov nastanek, vštet v davčno osnovo. ZDDPO-2 poudarja ustvarjene poslovne prihodke med povezanimi osebami. Če takšni prihodki nastanejo, mora zavezanec upoštevati transferne cene s povezanimi osebami za sredstva in storitve, vendar najmanj do višine, ugotovljene z upoštevanjem cen takih ali primerljivih sredstev ali storitev, ki bi se v primerljivih okoliščinah dosegale na trgu med nepovezanimi osebami – primerljive tržne cene. (Pravilnik o transfernih cenah, Ur.l. RS št. 141/2006).

Predračun davčnih odhodkov

Davčno priznan odhodek je tisti odhodek, ki je bil potreben pri nastajanju davčnih prihodkov. V predračunih stroškov niso nujno vsi stroški tudi davčno priznani odhodki, saj zakon izvzema takšne stroške – odhodke, ki niso nujni za opravljanje dejavnosti oziroma niso posledica opravljanja dejavnosti ali imajo značaj zasebnosti ali niso skladni z običajno poslovno prakso. Poudariti je treba, da se med obdavčljive odhodke ne štejejo davki, denarne kazni, zamudne obresti od nepravočasno plačanih davkov in prispevkov, odhodki za pokrivanje poslovnih izgub iz prejšnjih let, podkupnine ipd. Posebno se obravnavajo tudi tisti odhodki, pri katerih obstajajo omejitve, do katerega obsega so priznani kot davčni odhodek (ZDDPO-2).

Enako kot prihodki, ki so nastali v zvezi s povezanimi osebami, se tudi odhodki, ki so oblikovani na podlagi transfernih cen za sredstva in storitve, priznajo največ do višine, ugotovljene z upoštevanjem primerljivih tržnih cen (ZDDPO-2).

Vrednosti v predračunu stroškov dela so navadno predvideni stroški plač, nadomestila plač ali drugi prejemki zaposlenih. Ti stroški so navadno takoj priznani davčni odhodki, če so prejemki zaposlenim izplačani v skladu z zakonodajo (plače, obračunane po kolektivnih pogodbah, posebni prejemki zaposlenih, plače pripravnikov, študentov itd.) (ZDDPO-2).

Določeni odhodki so le delno davčno priznani, ti odhodki so zajeti v predračunu stroškov storitev, in so na primer stroški rezervacij, stroški reprezentance, stroški upravnega in nadzornega odbora (ZDDPO-2).

Pri predračunu finančnih odhodkov (to so večinoma obresti) se upoštevajo davčna določila glede obresti, ki so davčno priznane (ZDDPO-2).

Davčne olajšave

Če zavezanec izkazuje pozitivno davčno osnovo, lahko to zmanjša z davčnimi olajšavami, vendar največ v višini davčne osnove. S predračunavanjem v poslovni bilanci se predračunajo olajšave v davčni bilanci po ZDDPO-2:

- če zavezanec načrtuje raziskave in razvoj, lahko načrtuje koriščenje davčne olajšave na podlagi vlaganj v raziskave in razvoj v skladu z veljavno zakonodajo (Pravilnik o uveljavljanju davčnih olajšav za vlaganja v raziskave in razvoj, Ur. l. RS, št. 138/2006, ter Uredba o davčni regijski olajšavi za raziskave in razvoj, Ur. l. RS, št. 136/2006);
- če zavezanec načrtuje nabavo novih osnovnih sredstev, lahko načrtuje davčne olajšave za investicije, pri čemer mora biti pozoren, za katera osnovna sredstva se lahko uveljavlja investicijska olajšava;
- če zavezanec načrtuje spremembe na kadrovskem področju in izpolnjuje pogoje za uveljavljanje davčne olajšave v zvezi s tem, lahko uveljavlja olajšavo za zaposlovanje, npr. olajšavo za zaposlovanje invalidov, olajšavo za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju itd.;
- možnost davčne olajšave za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje, če so zaposleni vanj vključeni;
- če zavezanec načrtuje donacije, mu pripada tudi olajšava za donacije.

Če zavezanec izkazuje davčno izgubo iz prejšnjih let, lahko v načrtovanem letu zmanjšuje davčno osnovo v višini 50 % te davčne osnove, pri tem pa mora biti pozoren na določila, kdaj davčne osnove ne sme zmanjševati s pokrivanjem davčne izgube (ZDDPO-2).

Zavezanec na podlagi poslovnih predračunov sestavi davčno bilanco, iz katere je razvidno, do kakšne davčne obremenitve bo prišlo in kakšen bo vpliv predračunanega davka v poslovni bilanci. Lahko izdela več različic poslovnih in davčnih bilanc, glede na možne scenarije v prihodnosti, in nato izbere najbolj optimalno različico (ZDDPO–2).

4 DAVČNA POLITIKA

4.1 Opredelitev davčne politike in izvajanje davčne politike

Za uspešno poslovanje podjetja sta potrebna dobra organizacija in vodenje v podjetju. Navadno je podjetje organizirano po ravneh, kar pomeni, da poteka vodenje od višje ravni na nižje ravni posloводства. Višja raven posloводства določa splošne cilje podjetja, med prehodi na nižje ravni pa se ti cilji ožijo na specifična področja. To pomeni, da ima vsako podjetje skupno poslovno politiko, po kateri so organizirane tudi druge politike v posamezni poslovni funkciji, organizacijski enoti oziroma na kakšnem drugem strokovnem področju. Poslovna politika določa vizijo in poslanstvo podjetja ter ju skozi cilje izpolnjuje in dosega.

Poslovna politika opredeljuje značilnosti podjetja, in sicer kot (Belak, 1993, str. 8):

- temeljno politiko – osnovna politika podjetja, na njo se opirajo vse ostale politike v podjetju; je sklop osrednje zamisli in poslanstva podjetja;
- razvojno politiko, ki se nanaša na dolgoročno delovanje podjetja; temelji na analizah bodočih scenarijev v okolju podjetja in prilagaja poslovanje tem morebitnim spremembam;
- tekočo politiko, s katero se izvajajo naloge temeljne in razvojne politike; kot pove že samo ime, je to politika, ki se ukvarja s sprotnimi dejavnostmi in je definirana bolj kratkoročno.

Davčna politika je ena izmed glavnih sestavin poslovne politike podjetja, saj oblikuje različne davčne strategije in odločitve glede doseganja ciljev na področju davkov. Pomembna je pri poslovnih odločitvah, ki se tičejo davkov. Vsaka poslovna odločitev ni nujno povezana z davčno politiko, saj je ta prisotna le takrat, ko davki pomembno vplivajo na doseganje zastavljenih ciljev. Vodstvo podjetja podaja davčno politiko navadno zelo na splošno, zadolženi za izvajanje le-te pa jo bolj konkretizirajo za potrebe določene situacije. Za izvajanje je lahko zadolžen poseben oddelek za področje davščin (značilno za velika podjetja) ali pa zunanji izvajalec, kot na primer računovodski servis, davčni svetovalec ali drugi zunanji strokovnjak za davke (Hauptman et al., 2011, str. 92).

Izvajanje davčne politike poteka v naslednjih fazah (Kokotec - Novak & Hauptman, 2012, str. 121):

- analiza izhodiščne situacije v podjetju in določitev davčnih ciljev v okviru podjetniškega ciljnega sistema;
- davčno načrtovanje in analiza možnosti za doseganje teh ciljev ter opredelitev sredstev za njihovo doseganje;
- davčno nadziranje in analiziranje.

Glede na izhodiščno situacijo v podjetju se določajo davčni cilji in naslednje faze davčne politike. Izhodiščna situacija je z davčnega vidika odvisna od enkratnih odločitev v podjetju ali od tekočih oziroma ponavljajočih se odločitev. Enkratne odločitve navadno nastanejo v začetku poslovanja (izbira prave organizacijske oblike, sedež podjetja itd.), med ponavljajoče se odločitve pa spadajo odločitve glede prodaje, nabave, investicij, financ, organizacije, kadrov in proizvodnje (Čokelc, Kokotec – Novak, & Franc, 2016, str. 299).

V nadaljevanju podrobneje opisujem izvajanje davčne politike z določitvijo davčnih ciljev, izvajanjem davčnega načrtovanja ter v končni fazi nadziranjem in analiziranjem delovanja davčne politike.

4.2 Davčni cilji

Za opredelitev davčnih ciljev mora podjetje izhajati iz podjetniške politike in davčne obremenitve. Na podlagi poslovne politike definira davčno politiko, in v skladu z dotičnimi davki se oblikujejo davčni cilji. Njihov obstoj je nujen za sprejemanje racionalnih in optimalnih odločitev, saj se na njihovi podlagi izpostavi davčni problem in izbere najugodnejša alternativa. Davčni cilji so torej tisti cilji, ki se navezujejo na davke in so oblikovani na vseh ravneh v podjetju (Bogen, 1995, str. 15).

Davki imajo velik pomen pri oblikovanju davčnih ciljev, pri tem pa je pomembno, da so ti usklajeni s cilji podjetja. Na opredeljevanje davčnih ciljev vpliva pet dimenzij (Hauptman, 2004, str. 7–13):

1. Usmerjenost ciljev k interesnim udeležencem

V podjetju delujejo notranji udeleženci (lastniki, uprava, poslovodstvo, strokovnjaki, ki tvorijo podjetje, itd.) in zunanji udeleženci (tržni udeleženci podjetja, finančni poslovni udeleženci, država, družba, javnost itd.), ki imajo vsak zase raznolike in celo nasprotujoče si interese. Za notranje udeležence so davki denarni izdatki, ki zmanjšujejo plačilno sposobnost podjetja, zato jih želijo čim bolj znižati oziroma vsaj odložiti davčno plačilo.

Na drugi strani pa so za zunanje udeležence, predvsem državo, davki prihodki, zato si ta želi dobiti čim več le-teh.

2. Časovna usmerjenost ciljev

Kratkoročni cilji so usmerjeni v uspešnost poslovanja podjetja in so zasnovani z namenom, da bi z njimi dosegli določene prihranke pri davkih ali odložitve teh v prihodnja davčna obdobja. Dolgoročni cilji so usmerjeni v izgradnjo razvojnih potencialov, saj davki dolgoročno vplivajo na izbiranje boljše alternative. To pomeni, da vplivajo na dolgoročne odločitve podjetja, kot so izbira pravnoorganizacijske oblike, statusno preoblikovanje podjetja, izbira lokacije, razvojne odločitve, finančne odločitve itd.

3. Razvojna usmerjenost ciljev

Davčni cilji so lahko vzpostavljeni z namenom iskanja priložnosti v okolju, kot so npr. davčno načrtovanje lokacije, pravnoorganizacijske oblike, statusno preoblikovanje, investicije in financiranje. Pri tem se podjetja soočajo z določenim tveganjem, saj gre za dolgoročno usmeritev v razvoj. K negotovosti pripomore predvsem spreminjanje davčne zakonodaje oziroma ob zamenjavi lokacije poslovanja tudi poslovanje v različnih davčnih sistemih.

4. Ekonomska usmerjenost ciljev

Hauptman se pri opredelitvi ekonomske usmerjenosti ciljev naslanja na Bleicherja, ki razvršča cilje po ekonomski usmerjenosti na stvarne in finančne. Stvarni cilji opredeljujejo količinski in kakovostni vidik poslovanja podjetja, finančni, kot pove že samo ime, pa finančno stanje podjetja. Finančni cilji so cilj plačilne sposobnosti, cilj donosnosti, cilj gospodarnosti itd., zato so z davčnega vidika pomembni. Vsi našeti finančni cilji stremijo k zmanjšanju davčnega bremena, saj davki kot izdatki zmanjšujejo tako plačilno sposobnost kot tudi čisti dobiček podjetja. Na splošno pa velja, da bolj kot bo podjetje uspešno in učinkovito, večje dobičke bo dosegalo, s tem pa bo tudi davčna obveznost večja.

5. Družbena usmerjenost ciljev

Cilji so pri tej usmeritvi skladni z ekološko in socialno platjo, saj podjetje z njimi opredeli odnos do države in njene davčne politike, odnos do okolja ter davčno moralo notranjih udeležencev. Podjetje torej opredeli odnos do davčnega sistema in davčnih vrednot, skozi katerega kaže odnos do davkov, davčne politike države in davčnih organov, ter s tem oblikuje svojo davčno moralo.

4.3 Davčno načrtovanje

4.3.1 Tveganja, povezana z davčnim načrtovanjem

Davčna zakonodaja dopušča različne možnosti vrednotenja sredstev in obveznosti do virov sredstev ter upoštevanje različnih olajšav, s katerimi se lahko ugotovi različna davčna osnova, od katere se obračuna davek. Takšne možnosti vplivajo tudi na kratkoročne in dolgoročne poslovne odločitve, zato morajo biti transparentne in dobro poznane. Za

podjetje je pomembno, da s preudarnim ravnanjem omeji nepotrebne davčne učinke in prouči najbolj optimalno možnost, ki je še pravno dovoljena. Pri vsem tem je nujno proučiti tudi časovno komponento, pri čemer so pomembni predvsem davčni učinki z vidika časa izvedbe plačila davčne obveznosti in časa uveljavitve raznih davčnih olajšav. Vse to podjetje izvaja z davčnim načrtovanjem.

Pomembno je, da ima podjetje dobro načrtovano celotno poslovanje, saj bo samo tako lahko dobro predvidelo bodoče davčne obremenitve. Poudariti je treba, da namen davčnega načrtovanja ni v zmanjševanju davkov, ampak v doseganju načrtovane donosnosti ob upoštevanju določil davčne zakonodaje. Omejeno ni le na davčno parcialno optimiranje, ampak vpliva na celoten načrtovani gospodarski položaj podjetja (Kokotec - Novak & Hauptman, 2012, str. 131–132).

Davčno načrtovanje pomeni ocenjevanje bodočega razvoja poslovanja in z njim povezane davčne obremenitve, zato je v vseh davčnih načrtih prisotna določena stopnja tveganja, s tem tudi negotovost. To tveganje se pojavi predvsem, če je davčna osnova odvisna od neke vrednosti, ki jo je zaradi negotovosti težko predvideti, saj je posledično težko opredeliti vrednost davčnega bremena. Tveganja, s katerimi se sooča davčno načrtovanje, so razdeljena v dve skupini: splošna in transakcijska davčna tveganja. Slednja so povezana z izvajanjem točno določene transakcije oziroma poslovne odločitve, pri čemer nastajajo davčne posledice, prva pa se pojavljajo v celotnem poslovanju podjetja. Med splošna davčna tveganja spadajo (Čokelc et al., 2016, str. 297–298):

- tveganje neskladnosti z davčnimi predpisi in davčno zakonodajo (nepravočasna oddaja davčnih obračunov, zamuda pri plačilu davčne obveznosti itd.);
- tveganje v zvezi z načrtovanjem (odsotnost davčnega načrtovanja, nekakovostno načrtovanje, zelo agresivno davčno načrtovanje, neuspešna implementacija davčnega načrtovanja);
- tveganje v zvezi z davčnim računovodenjem (nepravilnosti pri pripoznavanju davčnih obveznosti);
- tveganje zaradi širitve na tuje trge (tveganje na področju prenosnih cen, spremembe usmeritev davčnih in sodnih organov, pomanjkanje davčne ozaveščenosti);
- tveganje izgube ugleda;
- tveganje izgube zaupanja pri davčni upravi.

Davčno načrtovanje je glede na vrsto davkov, iz katerih izvirajo davčne obveznosti, lahko vodoravno ali navpično. Vodoravno davčno načrtovanje je davčno načrtovanje znotraj ene vrste davka, navpično pa zajema davčno načrtovanje vseh vrst davkov oziroma davčnih obveznosti. Glavno vlogo ima navpično davčno načrtovanje, saj je usmerjeno k osnovnim ciljem podjetja, vodoravno pa vodi k uspešnosti navpičnega davčnega načrtovanja, saj načrtuje vsako davčno obremenitev posebej (Špes, 2002, str. 75–77).

4.3.2 Pridobivanje podatkov za davčno načrtovanje in izdelava davčnih načrtov

Brez kakovostnih informacij je vsako načrtovanje neuspešno, zato je potrebna pridobitev takih informacij, ki tvorijo popolne podatke. Fazi v davčnem načrtovanju z vidika pridobivanja podatkov sta naslednji (Kokotec - Novak & Hauptman, 2012, str. 133):

- Prva faza: seznanjenje z vrstami davkov, davčnimi osnovami in davčnimi stopnjami ter opredelitev časa plačila davčnih obveznosti. Pri tem sta pomembna tudi vpliv posameznih vrst davkov na podjetniške odločitve in opredelitev vpliva davka tako na celotno podjetje kot na posamezne projekte.
- Druga faza: izdelava načrta posameznih vrst davkov, ki zajema tudi morebitne spremembe davčne zakonodaje. Ob tem je treba izdelati tudi celoten ekonomski načrt razvoja podjetja, ki izhaja iz načrtovanih računovodskih izkazov.

Ko podjetje pridobi potrebne podatke, mora sestaviti davčni načrt za uspešno vodenje davčne politike. Schneeloch (1994, str. 39–69) navaja tri pristope, ki jih podjetje lahko uporabi za izdelavo davčnih načrtov:

- Grobo ocenjevanje davčnih obremenitev: ta pristop je bolj opisne narave in ne upošteva različnih možnosti z vidika davčne zakonodaje; zaradi tega tudi ni najboljša izbira med pristopi, saj lahko vodi do napačnih informacij.
- Določanje simulacij za različne možnosti opredelitve davka: za vsako drugačno opredelitev možnosti izračuna davka izdela nov izračun.
- Matematični pristop: pri vsaki novi opredelitvi davčne osnove ponovno izdela izračun davčne obremenitve; ta pristop je najprimernejši, z uporabo računalniške podpore pa tudi dostopen vsakomur.

4.3.3 Načrtovanje davčnih obremenitev

Davčno načrtovanje pomeni vključevanje vpliva obdavčitve v obstoječe poslovne načrte, vendar le pri tistih projektih ali postavkah, pri katerih davki pomembno vplivajo na poslovne odločitve. Načrtovanje davčnih obremenitev poteka po dveh vidikih, ki sta med seboj združljiva, to sta (Čokelc, 2010, str. 3–7):

- vidik odločitvene ravni, na kateri načrtovanje poteka;
- časovno načrtovanje.

Odločitvene ravni so razdeljene na strateško, taktično in operativno raven, iz njih pa izhaja strateško, taktično in operativno načrtovanje.

Načrtovanje davkov na strateški ravni

Pri strateškem načrtovanju se vpliv davčne obremenitve kaže pri temeljnih odločitvah, kot so izbira pravnoorganizacijske oblike podjetja, načrtovanje preoblikovanja pravnoorganizacijske oblike, izbira lokacije in izbira geografskega območja poslovanja. Te odločitve v veliki meri sprejmejo ustanovitelji podjetja, saj so najpogostejše sprejete samo enkrat. Lahko pa pride tudi do raznih preoblikovanj, za kar se navadno odločijo lastniki ali poslovodstvo obstoječega podjetja. Davčne prednosti, ki izhajajo iz pravnoorganizacijske oblike oziroma lokacije poslovanja, so način obdavčitve, davčne stopnje, vrste davkov, način zakonitega koriščenja olajšav itd. (Hauptman, 2003, str. 589).

Optimalna pravnoorganizacijska oblika podjetja ne obstaja, ker davčni vidik ni edini dejavnik pri izbiri oblike podjetja. Davčni vidik pri izbiri najbolj optimalne oblike je pa vsekakor zelo pomemben dejavnik, saj obstajajo razlike že pri obdavčitvi osebnih in kapitalskih družb, samostojnih podjetnikov posameznikov itd. Te razlike nastanejo pri obdavčitvi dobička, davčnem pojmovanju posojil med podjetjem in družbeniki ter pri določanju neobdavčljivih prihodkov (Kokotec - Novak, Repovž, & Čokelec, 1998, str. 24).

Kje bo podjetje lokaliziralo svoje poslovanje ali sedež, je odvisno od kakovostnih in količinskih dejavnikov. Med količinske dejavnike spada tudi davčni sistem držav oziroma regionalnih področij. Podjetje zanimajo predvsem različne davčne olajšave, subvencije oziroma oprostitve plačevanja raznih dajatev, ki jih domača država omogoča zaradi pospeševanja razvoja v določenih geografskih območjih (Čokelec, 2010, str. 4–5).

Načrtovanje davkov na taktični ravni

Pri taktičnem načrtovanju je upoštevan srednjeročni vidik poslovanja podjetja. To načrtovanje zajema odločitve pri projektih, ki jih bo podjetje izpeljalo v določenem časovnem obdobju. Načrtovanje davčnih obremenitev na tej ravni zajema odločitve glede naložb in financiranja ter oblikovanje davčno-bilančne politike.

Naložba ali investicija pomeni vložek denarja z namenom povečanja premoženja. Donosnost naložbe se meri z neto sedanjo vrednostjo, ki je razlika med sedanjo vrednostjo vseh prihodnjih denarnih tokov naložbe in začetnimi denarnimi vložki za naložbo. Na parametre izračuna neto sedanje vrednosti imajo vpliv tudi davčni dejavniki. Davki zmanjšujejo pozitivni denarni tok in negativno vplivajo na neto sedanjo vrednost, davčne olajšave pa imajo ravno nasprotni učinek. Če je naložbenih možnosti več, je treba pri izračunu donosnosti upoštevati tako začetne davčne učinke (odbitni davek na dodano vrednost, investicijske olajšave itd.) kot tudi kasnejše davčne učinke (različne amortizacijske osnove in stopnje, davčni učinki pri reinvestiranju itd.). Poleg navedenega je pomembno zahtevano stopnjo donosa korigirati z davčno stopnjo, saj bo donos v

prihodnosti obdavčen z npr. davkom od dohodkov pravnih oseb (Zimmermann, 1997, str. 125).

Podjetje stremi k dobri plačilni sposobnosti, ki jo dosega z optimalno strukturo financiranja. Načini, kako se bo financiralo, so: samofinanciranje, ustanovitveni vložki in financiranje s tujimi viri.

Samofinanciranje se deli na odkrito in prikrito. Pri prvem gre za politiko delitve ustvarjenega dobička, kar pomeni, da bodo ustvarjeni dobički ostali nerazdeljeni in porabljeni kot notranji vir financiranja. Prikrito samofinanciranje pa je z vidika davčnega načrtovanja bolj zanimivo, saj gre za ukrepe davčno-bilančne politike in ustvarjanje tihih rezerv. Prikrito samofinanciranje lahko podjetje uresniči z višjo amortizacijo (vendar ne višjo od davčno priznane), s sistemi vrednotenja zalog itd. in tako vpliva na poslovni izid.

Financiranje s tujimi viri oziroma zadolževanje je z davčnega vidika pozitivno, saj so obračunane obresti davčno priznan odhodek in znižujejo davčno osnovo (Zimmermann, 1997, str. 125–128).

Davčno-bilančna politika predstavlja politiko davčnih olajšav, zmanjšanja davkov oziroma odlaganja davkov v prihodnja davčna obdobja in s tem vpliva na velikost davkov v davčnem obdobju. Če podjetje predvideva, da se v daljšem časovnem obdobju davčna zakonodaja ne bo spremenila, bo dobiček pomaknilo čim bolj v prihodnost, torej bo s prilagajanjem stroškov in odlaganjem prihodkov v prihodnja davčna obdobja odlagalo dobiček. Če predvideva spremembe davčne zakonodaje, pa je priporočljivo načelo normalne linije dobička, katerega cilj je minimalna vsota nominalnih zneskov za davčne izdatke. Podjetje torej neprestano išče takšne rešitve, ki so zanj najugodnejše, in stremi po davčno-bilančni politiki, ki bo kar se da zmanjšala davčno obveznost (Kokotec - Novak, 1996, str. 113–114).

Načrtovanje davkov na operativni ravni

Z vidika časovnosti je načrtovanje na operativni ravni kratkoročno načrtovanje, saj se nanaša na zagotavljanje učinkovitosti, ki se kaže kot razmerje med vložki in ustvarjenimi poslovnimi učinki. Gre za načrtovanje poslovnega rezultata po posameznih produktih in njihove dobičkonosnosti. Kratkoročno gledano, predstavljajo davki izdatek podjetju takrat, ko zaradi sprejete poslovne odločitve nastane davčna obveznost, ki je sicer ne bi bilo oziroma bi bila drugačna. Takšen primer je različna obdavčitev proizvodnih in prodajnih možnosti. Ko med dvema ali več možnostmi nastaja razlika v obdavčitvi, ta predstavlja strošek in je ključna pri načrtovanju davkov (Freidank, 1996, str. 152).

4.3.4 Agresivno davčno načrtovanje

V zadnjih letih se tako v Sloveniji kot tudi drugod po Evropi in ostalem svetu pojavlja vse več davčnih utaj, sive ekonomije in ostalih prevar v poslovnem svetu. Do takih kršitev navadno pride zaradi želje po zadržanju deleža, ki naj bi sicer pripadal državnemu proračunu. Celoten proces takšnih kršitev je zapleten, saj zahteva dobro poznavanje zakonodaje in načrtovanje poslovanja v tej smeri. Davčna agresivnost pomeni prilagajanje obdavčljivega dobička podjetij, tako da se z davčnim načrtovanjem namerno niža davčna osnova. Prilagajanje obdavčljivega dobička je lahko zakonito, nezakonito ali pa zaide v področje sive ekonomije. Pri agresivnem davčnem načrtovanju se velikokrat zgodi, da gre za nelegalne, sporne in tvegane davčne strategije, ki v prihodnosti zahtevajo tudi zapleteno in lažno finančno poročanje (Lanis & Richardson, 2011, str. 1–2).

Nekdanji vodja Centra za davčno politiko in administracijo pri OECD (angl. *Organization for economic cooperation and development*) Jeffrey Owens opaža, da se pri agresivnem davčnem načrtovanju uporabljajo takšni modeli načrtovanja, ki nastanejo zaradi določenega davčnega motiva, in po umiku tega istega motiva tudi za vedno izginejo. Modeli, ki so za agresivno davčno načrtovanje značilni, so (Grotherr, 2011, str. 178):

- hibridno ustanavljanje podjetij in hibridno financiranje;
- poslovni dogodki, ki so povezani z davki iz tujine;
- poslovni dogodki v povezavi s finančnimi institucijami, ki imajo sedež v davčnih oazah;
- umetno opredeljevanje davčnih izgub;
- prenašanje dobička znotraj koncerna s transfernimi cenami;
- prenašanje dobička s spreminjanjem poslovnih funkcij.

Vpliv družbene odgovornosti podjetja na agresivno davčno načrtovanje v podjetju sta proučevala Lanis in Richardson (2011, str. 2–3). Z regresijskim modelom sta ugotovila, da večja stopnja družbene odgovornosti podjetja pomeni nižjo stopnjo davčne agresivnosti. Družbeno odgovorna podjetja med drugim stremijo k etičnemu poslovnemu ravnanju, družbenemu in političnemu sodelovanju, socialnemu in lokalnemu razvoju, izvajanju politike za ohranjanje dobrih odnosov z vladnimi organi itd. Vse naštetu podjetje dosega s poštenim poslovanjem, ki ne zajema agresivnega davčnega načrtovanja, saj le v takem primeru poravnava svoj pravični delež podjetniških davkov za financiranje javnih dobrin.

4.4 Davčno nadziranje in analiziranje

4.4.1 Davčno nadziranje

Ko se faza načrtovanja zaključi, je treba skrbno nadzirati, ali se načrti uresničujejo ali prihaja do odstopanj. Načrti so na strateški ravni podani opisno in so dolgoročnega značaja, kar pomeni, da jih je treba stalno preverjati in ocenjevati, ali davčno okolje sploh dovoljuje njihovo uresničitev. V nestabilnem političnem okolju prihaja do nenadnih sprememb davčne zakonodaje, kar lahko povzroči, da postane načrt popolnoma neuporaben. Če je tako, je treba strateške načrte spremeniti. Pri načrtih taktične in operative ravni, kjer so v načrtih zajeti tudi kvantitativni podatki, je nadziranje lažje, saj se hitro vidi, ali vrednosti sledijo načrtovanim podatkom ali se od njih preveč razlikujejo (Zimmermann, 1997, str. 58). Nadzirati je treba vsa odstopanja doseženih rezultatov od načrtovanih, tj. pozitivna in negativna odstopanja, saj se s tem pridobijo nova znanja za nadaljnje natančnejše davčno načrtovanje (Špes, 2002, str. 86).

4.4.2 Davčno analiziranje

Ali so bili načrti realni in dobri, je mogoče presoditi šele, ko so že izvedeni. Uspešnost priprave in izvedbe davčnih načrtov se ugotavlja tako, da se primerjajo načrtovani in doseženi rezultati. Če rezultati niso najboljši, je iz njih vseeno mogoče izluščiti vzrok za neuspeh in ga uporabiti pri prihodnjem načrtovanju.

Vzroki za neuresničitev načrtovanih rezultatov so najpogostejše (Špes, 2002, str. 85–86):

- slabo poslovno načrtovanje, iz katerega izhaja davčno načrtovanje;
- neustrezno usposobljen kader, ki se ukvarja z davčnim načrtovanjem;
- neupoštevanje davčne prakse, ki morda odstopa od davčne zakonodaje;
- nestabilno politično okolje in nenadna sprememba davčne zakonodaje;
- davčno inšpiciranje, davčne kazni, zamudne obresti itd.

5 RAČUNOVODSKI SERVISI

5.1 Prenos davčnega računovodstva v zunanje izvajanje

Davčno računovodstvo je v organizacijah lahko organizirano centralizirano ali decentralizirano, in sicer kot (Kokotec - Novak & Hauptman, 2012, str. 15–16):

- lastna samostojna davčno-računovodska služba;

- davčno-računovodska služba v podjetju, s tem da se davčne aktivnosti izvajajo v drugih službah v podjetju;
- prenos davčnega računovodstva na zunanjega davčnega svetovalca, računovodski servis ali drugega, ki je za to usposobljen (angl. *outsourcing*);
- kombinacija navedenih možnosti.

Prednosti in pomanjkljivosti zunanjega izvajanja davčno-računovodske službe so tisto merilo, po katerem se podjetja odločajo za zunanje izvajanje ali organizacijo lastne računovodske službe. Prednosti zunanjega izvajanja so navadno tudi slabosti notranjih davčno-računovodskih služb. V nadaljevanju so predstavljene prednosti obeh načinov organizacije (Horvat, 2003a, str. 89–94).

Prednosti notranje davčno-računovodske službe (Kokotec - Novak & Hauptman, 2012, str. 17):

- poznavanje poslovanja podjetja;
- fleksibilnost in razpoložljivost;
- razpolaganje z znanjem zaposlenih v podjetju in poslovnimi skrivnostmi, ki jih podjetje ne želi javno razkriti;
- lažje komuniciranje;
- večja varnost podatkov in informacij;
- zaupnost in pripadnost podjetju;

Prednosti zunanjega izvajanja davčnega svetovanja (Kokotec - Novak & Hauptman, 2012, str. 17–18):

- večja kakovost opravljenih storitev (specializiranost, izobraženost in izkušnost zunanjih svetovalcev na tem področju);
- manjši stroški;
- podjetje je še naprej osredotočeno na svojo osrednjo dejavnost;
- zakonska odgovornost zunanjega izvajalca.

Ne glede na navedeno mora zunanji izvajalec opravljati računovodsko dejavnost kakovostno ter zagotavljati prave informacije za poslovne in davčne namene, kot bi jih podjetje zagotavljalo z lastno notranjo računovodsko službo (Horvat, 2003a, str. 89–94).

Za zunanje izvajanje računovodstva se odločajo pretežno majhna podjetja, srednja imajo glede na naravo dejavnosti računovodenje organizirano v podjetju oziroma dano v zunanje izvajanje, pri velikih je pa po večini značilno, da imajo organizirane lastne notranje

računovodske službe. Razlog za takšno organiziranost je predvsem v odtekanju pomembnih informacij (Odar, Kavčič, & Koželj, 2003, str. 33–34).

5.2 Značilnosti računovodskih servisov in njihove storitve

Računovodski servisi so organizirani z namenom, da ponujajo računovodske storitve svojim naročnikom. Kdo bodo naročniki določenega računovodskega servisa, si največkrat izbere kar servis sam, največkrat pa so to samostojni podjetniki posamezniki, kapitalske družbe, osebne družbe oziroma druge organizacije, organizirane po ZGD-1.

Dober računovodski servis vodijo računovodski strokovnjaki, ki opravljajo vse tiste storitve za svojega naročnika, ki bi jih zagotavljal strokovni notranji računovodski oddelek, če bi ga imel naročnik vzpostavljenega. Notranji računovodski oddelek skrbi za celovito vodenje poslovanja organizacije, kar pomeni, da mora računovodski servis opravljati ves spekter računovodskih storitev, poleg tega pa še zagotavljati storitve davčnega svetovanja.

Računovodske storitve so širok pojem in zajemajo veliko funkcij obravnave računovodskih podatkov. Aktivnosti v računovodstvu se delijo na finančno in stroškovno računovodstvo. Znotraj obeh se opravljajo štiri funkcije, in sicer (Igličar & Hočevlar, 2011, str. 23–24):

1. knjigovodstvo, ki obravnava pretekle računovodske podatke;
2. računovodsko načrtovanje ali predračunavanje, ki obravnava prihodnje računovodske podatke;
3. računovodsko nadziranje, ki nadzira pravilnost obravnavanih računovodskih podatkov;
4. računovodsko analiziranje ali proučevanje, ki analizira zbrane računovodske podatke.

Večina računovodskih servisov ponuja storitve knjigovodenja in računovodskega nadziranja s področja finančnega računovodstva. Te zajemajo obdelavo knjigovodskih listin, vodenje glavne knjige in pomožnih knjig, izdelavo letnih poročil, obračun davkov in plač, v manjšem obsegu pa izdelavo poslovnega načrta ali investicijskega elaborata. Funkciji računovodsko načrtovanje in analiziranje pa sta strokovno zahtevnejši in jih računovodski servisi v večini ne izvajajo (Horvat, 2003b, str. 71).

Računovodski servisi velikokrat delujejo kot davčnosvetovalna podjetja, in sicer taka, ki se pretežno ukvarjajo z evidentiranjem poslovnih dogodkov in sestavljanjem letnih poročil, poleg tega pa ponujajo tudi davčno svetovanje. Izpostavljeni so veliki konkurenci, saj ponujajo storitve, ki jih ponujajo tudi drugi, ki niso sami po sebi davčni svetovalci. Naročniki računovodskih servisov povprašujejo tudi po davčnosvetovalnih storitvah, saj imajo narava poslovanja in poslovni dogodki praviloma davčne posledice. Več o davčnem svetovanju pišem v posebnem poglavju v nadaljevanju (Kaiser, 1995, str. 152).

5.3 Temeljna načela poklicne etike za računovodske strokovnjake

Računovodja, ki je bodisi del notranje računovodske službe v podjetjih bodisi nastopa kot računovodski servis, je dolžan upoštevati temeljna načela poklicne etike za računovodske strokovnjake, ki so zapisana v Kodeksu etike za računovodske strokovnjake. Značilnost tega poklica je sprejemanje odgovornosti za delovanje v javnem interesu, kar pomeni, da ne zadovoljuje samo potreb posameznega naročnika, ampak z upoštevanjem temeljnih načel skrbi, da so izpolnjene vse zakonske in druge obveznosti. V Kodeksu etike za računovodske strokovnjake so naštet naslednja temeljna načela:

1. Neoporečnost

Načelo neoporečnosti računovodske strokovnjake poziva k odkritosti in poštenosti pri vseh poklicnih in poslovnih odnosih.

2. Nepristranskost

Načelo nepristranskosti računovodske strokovnjake zavezuje k nepristranski presoji strokovne in poslovne dejavnosti. Na mnenja, poročila in druge dejavnosti, ki jih opravljajo, nikakor ne smejo vplivati navzkrižja interesov oziroma ne sme biti nedovoljenega vplivanja drugih udeležencev.

3. Strokovna usposobljenost in potrebna skrbnost

Načelo strokovne usposobljenosti in potrebne skrbnosti naroča računovodskim strokovnjakom, da pridobijo in vzdržujejo strokovno znanje, s katerim bodo lahko naročniku ali delodajalcu zagotavljali primerno strokovnost svojih storitev. Pri opravljanju teh storitev morajo delovati vestno ter po strokovnih in poklicnih standardih.

4. Zaupnost

Načelo zaupnosti obvezuje računovodske strokovnjake vzdržanja razkrivanja zaupnih informacij, ki so bile pridobljene med njihovim delom. Prav tako teh informacij ne smejo uporabiti v svojo korist ali v korist tretjih strank. Zaupne informacije smejo posredovati le v primeru zakonske ali poklicne pravice, ki narekuje dolžnost razkritja omenjenih informacij, oziroma izrecnega dovoljenja naročnika ali podjetja.

5. Poklicu primerno obnašanje

Računovodski strokovnjaki morajo spoštovati ustrezne zakone in druge predpise ter se izogibati vsem takim dejanjem in ravnanju, ki lahko škodujejo ugledu poklica.

5.4 Naročniki računovodskih servisov

5.4.1 Velikost naročnikov in zahtevnost njihovih storitev

Glažar (2011, str. 47–54) deli naročnike računovodskih servisov po zahtevnosti, ki je povezana z velikostjo naročnikov, v tri skupine, in sicer na male, srednje in velike. Za računovodski servis pomeni vsaka izmed treh skupin drugačen obseg storitev in zahtevnost dela s takim naročnikom.

Mali, nezahtevni naročniki

Mali naročniki pogosto predstavljajo največji delež naročnikov posameznega računovodskega servisa, saj ti navadno zelo težko organizirajo lastno računovodstvo. To so manjša podjetja, samozaposleni, društva in druge organizacije, ki ne beležijo veliko poslovnih dogodkov in nimajo nobenega ali imajo enega zaposlenega. Ukvarjajo se predvsem s poslom in ne toliko s poslovanjem podjetja. Računovodske informacije uporabljajo večinoma za zunanje uporabnike, tj. zahteve davčnih organov, izdelavo predpisanih računovodskih izkazov itd. Komunikacija med računovodskim servisom in malim naročnikom je minimalna, saj nastaja le zaradi dostave dokumentov in urejanja računovodskih listin. Ta skupina naročnikov je nezahtevna. Cena takih računovodskih storitev se giblje v nizkem rangu.

Srednji, zahtevni naročniki

Srednji naročniki so bolj zahtevni. To so navadno podjetja oziroma samostojni podjetniki z več zaposlenimi. Njihov delež med naročniki posameznega računovodskega servisa raste skupaj z rastjo servisa in povečevanjem strokovnega kadra. Ta skupina ni več usmerjena samo v izvajanje posla, temveč tudi v delovanje in razvoj svojega podjetja. Srednji naročniki poleg podatkov za zunanje uporabnike težijo tudi po informacijah za spremljanje notranjega računovodenja. Točno vedo, katere informacije potrebujejo, vendar navadno nimajo vzpostavljenega sistema, ki bi jim te informacije zagotovil, in se zato obračajo na računovodski servis. Zanje je zunanje izvajanje računovodskih storitev tudi finančni prihranek. Po drugi strani pa storitve za srednje naročnike računovodskim servisom predstavljajo velik donos, saj so računovodske informacije za njihove namene podrobnejše in vsebinsko zahtevnejše, zato je tudi cena storitev posledično višja.

Veliki, zelo zahtevni naročniki

Računovodenje pri velikih naročnikih je zelo zahtevno, saj morajo biti računovodske informacije točne, sprotne in natančne zaradi razvejanega poslovanja velikega naročnika. Te informacije morajo biti prilagojene tako ožjemu poslovanstvu podjetja kot tudi vodjem na nižjih ravneh, saj se pomembne poslovne odločitve pri takih naročnikih sprejemajo na različnih ravneh. Z razvojem in rastjo računovodskih servisov se tudi podjetja iz te skupine odločajo za njihove storitve, čeprav v redkih primerih. Velikemu naročniku se vsekakor splača imeti organizirano notranje računovodstvo ali pa samemu ustanoviti računovodski servis, in si s tem zagotoviti lastno zunanje računovodstvo. Cena takih računovodskih storitev je zelo visoka, zato se v večini primerov stroškovno ne splača imeti računovodstva v računovodskem servisu.

5.4.2 Organizacijske oblike naročnikov

Vsak računovodski servis načeloma ne ponuja storitev vsem vrstam pravnih oseb, saj vsaka pravna oblika organizacije zahteva različno vsebino in predstavitev računovodskih informacij. Tako se od oblike organizacije pravne osebe razlikujejo kontni načrti in tudi spremljanje poslovanja, saj je na primer bistvo poslovanja proračunskih porabnikov čisto drugačno od neproračunskih. Veljavni SRS iz leta 2016 opisujejo računovodenje za naslednje uporabnike:

1. Gospodarske družbe

Splošni SRS se nanašajo predvsem na gospodarske družbe, glede na svoje potrebe pa jih uporabljajo tudi druga podjetja, zavodi in državne organizacije. Posebnosti računovodenja za organizacije posebnih vrst določajo posebni SRS. Gospodarske družbe se delijo na osebne in kapitalske. Horvat (2003c, str. 10) je mnenja, da med naročniki računovodskih servisov prevladujejo predvsem družbe z omejeno odgovornostjo, ki spadajo med kapitalske gospodarske družbe. Delniške družbe so praviloma večje organizacije, zato imajo organizirano lastno notranje računovodstvo.

2. Samostojni podjetniki posamezniki

SRS 30 obravnavajo posebnosti računovodenja pri samostojnih podjetnikih posameznikih, tj. fizičnih osebah, ki na trgu samostojno opravljajo pridobitno dejavnost kot svojo izključno dejavnost. Večina samostojnih podjetnikov potrebuje storitve računovodskih servisov, razen tistih, ki ugotavljajo davčno osnovo po normiranih odhodkih, zato se lahko upravičeno zaključi, da so samostojni podjetniki prevladujoča skupina naročnikov v večini računovodskih servisov (Horvat, 2003c, str. 10).

3. Društva in invalidne organizacije

Društvo je prostovoljno, samostojno, nepridobitno združenje fizičnih oseb, ki se združujejo zaradi skupno določenih interesov, opredeljenih v temeljnem aktu in v skladu z Zakonom o društvih. Invalidska organizacija je društvo ali zveza društev, ki deluje v javnem interesu na področju invalidskega varstva. Njihovo računovodenje ureja SRS 33. Ta skupina naročnikov je po razširjenosti takoj za prejšnjima dvema, vendar so navadno ta društva precej majhna. Ker gre v večini za nepridobitne dejavnosti društev, njihova vodstva so profesionalna, kar se kaže v neurejeni dokumentaciji, so taki naročniki tudi dokaj nedonosni za računovodske servise. Društva večinoma niso niti davčni zavezanci, zato računovodske servise potrebujejo zgolj za izdelavo letnega poročila in obračuna davka od dohodkov pravnih oseb (Glažar, 2011, str. 56).

4. Nepridobitne organizacije – pravne osebe zasebnega prava

Pravne osebe zasebnega prava so nepridobitne organizacije, to so zavodi v zasebni lasti, sindikati, politične stranke, verske skupnosti in podobne ustanove. Vsaka organizacija, ki spada v to skupino, je določena s posebnim zakonom, ki jo opredeljuje, njihovo računovodenje pa ureja SRS 34. Pravnih oseb iz te skupine je relativno manj kot gospodarskih družb, samostojnih podjetnikov ter društev in so tudi po velikosti manjše

organizacije. Računovodstvo morajo voditi, zaradi majhnosti se največkrat odločajo za zunanje računovodstvo. Računovodski servisi z njimi sicer ne dosegajo dobičkov, se pa nekateri računovodski servisi prav posebej specializirajo za računovodske storitve za posamezne vrste pravnih oseb zasebnega prava (Glažar, 2011, str. 56).

5. Zadruga

Zakon o zadrugah (Ur.l. RS št. 97/2009) opredeljuje zadrugo kot organizacijo vnaprej nedoločenega števila članov, ki ima namen pospeševati gospodarske koristi in razvijati gospodarske ali družbene dejavnosti svojih članov. Računovodenje v zadrugah opisuje SRS 31. Zadrug v Sloveniji ni veliko, te pa imajo po večini organizirano lastno računovodstvo, zato ne uporabljajo storitev računovodskih servisov (Glažar, 2011, str. 57).

6. Socialna podjetja

Socialno podjetje je organizacija, ki trajno opravlja dejavnosti socialnega podjetništva pod posebnimi pogoji zaposlovanja, kot so proizvodnja in prodaja proizvodov ali opravljanje storitev na trgu, pri čemer ustvarjanje dobička ni glavni cilj opravljanja dejavnosti. Glavni namen socialnega podjetništva je zaposlitev dolgotrajno brezposelnih oseb, ki bodo samostojno ustvarjale prihodke in poskrbele za lastno preživetje. Računovodenje v socialnih podjetjih opisuje SRS 35.

7. Uporabniki enotnega kontnega načrta

Uporabniki enotnega kontnega načrta (v nadaljevanju EKN) se delijo na določene uporabnike in druge uporabnike. Pravilnik o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava (Ur.l. RS, št. 134/2003, 34/2004, 13/2005, 114/2006 – ZUE, 138/2006, 120/2007, 112/2009, 58/2010, 97/2012 in 100/2015) uvršča med določene uporabnike EKN javne zavode, javne agencije in ostale posredne proračunske uporabnike ter druge osebe javnega prava, ki niso posredni proračunski uporabniki in upoštevajo določbe Zakona o računovodstvu. Prihodke in odhodke ugotavljajo po SRS po načelu nastanka poslovnega dogodka. Za potrebe računovodenja imajo po večini organizirane notranje računovodske službe, saj uporabljajo enotni kontni načrt, za kar računovodski servisi navadno niso posebej specializirani. Med druge uporabnike EKN pa spadajo državni in občinski proračuni, državni in občinski organi ter organizacije, ožji deli lokalnih skupnosti, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije ter javni skladi. To skupino SRS ne vključujejo posebej, prihodke in odhodke pa ugotavljajo po načelu denarnega toka.

Med naštetimi pravnimi osebami imajo večje organizacije navadno organizirano lastno notranje računovodstvo (državni organi, večje občine), na primer krajevne in vaške skupnosti ter manjše občine pa koristijo storitve računovodskih servisov (Glažar, 2011, str. 57).

5.5 Računovodski servisi v Sloveniji

Pojem računovodski servis je v Sloveniji začel pridobivati pomen po letu 1990, saj so v prejšnjem sistemu delovale večje organizacije združnega dela, ki so imele organizirano notranje računovodstvo. Največ računovodskih servisov je nastalo med letoma 1991 in 1993, razlog za njihov nastanek pa je prestrukturiranje gospodarstva in posledično propad velikih podjetij. Računovodski servisi so organizirani v največji meri kot samostojni podjetniki oziroma družbe z omejeno odgovornostjo, v manjšem obsegu so to tudi posamezniki, ki imajo registrirano popoldansko obrt. Storitve računovodenja po slovenski zakonodaji lahko opravlja vsak, ki je polnoleten in opravilno sposoben, drugih omejitev ni. Razna slovenska obrtna združenja se zavzemajo, da bi pogoje zaostri, saj je vstop konkurentov v to panogo zelo lahek. Dejavnosti, za katere so računovodski servisi v Sloveniji največkrat registrirane, so po standardni klasifikaciji računovodska, knjigovodska in revizijska dejavnost ter dejavnost davčnega svetovanja. Po zakonu o revidiranju sicer ni dovoljeno v istem podjetju opravljati istočasno računovodskih in revizijskih storitev istemu naročniku. Narava računovodskih storitev je takšna, da zahteva dobro poznavanje davčne zakonodaje, zato se računovodske storitve neprestano prepletajo z davčnim svetovanjem (Horvat, 2003b, str. 16, 73–74).

Med naročniki računovodskih storitev v Sloveniji prevladujejo mala podjetja, katerih računovodenje je nezahtevno. Srednje velika podjetja imajo navadno že organizirano lastno notranje računovodstvo. Večja podjetja pa so za sposobnosti slovenskih računovodskih servisov največkrat prezahtevna, saj so slovenski računovodski servisi v večini mala podjetja, ki jim primanjkuje strokovnega računovodskega znanja ter imajo slabo razvito informacijsko in komunikacijsko infrastrukturo. Poleg navedenega računovodenje velikega podjetja pomeni zelo visok delež vseh prihodkov računovodskega servisa in posledično veliko poslovno tveganje. Zaradi navedenega so v Sloveniji računovodski servisi pretežno prilagojeni ponudbi računovodskih storitev malim naročnikom. Po organizacijski obliki so naročniki računovodskih servisov v Sloveniji največkrat gospodarske družbe, med njimi strogo prevladujejo družbe z omejeno odgovornostjo, in samostojni podjetniki posamezniki. Poleg omenjenih se pojavljajo tudi osebe zasebnega prava in zasebni zavodi ter vedno pogosteje tudi javni zavodi (Glažar, 2011, str. 44–51).

V nadaljevanju opisujem organizacijski obliki, ki se med naročniki računovodskih servisov v Sloveniji pojavijo največkrat, hkrati pa predstavljam tudi njihovo davčno obravnavo.

6 SAMOSTOJNI PODJETNIKI POSAMEZNIKI IN GOSPODARSKE DRUŽBE

Pravnoorganizacijskih oblik družb, ki si jih lahko izbere podjetnik, je veliko, vendar v magistrskem delu obravnavam le dve: samostojni podjetnik posameznik (v nadaljevanju samostojni podjetnik) in družba z omejeno odgovornostjo. Omenjeni obliki družb se najpogosteje pojavita kot naročnika storitev računovodskih servisov v Sloveniji, zato jima v nadaljevanju posvečam več pozornosti.

Ko fizična oseba začne poslovno pot, mora najprej izbrati svojemu poslovanju najprimernejšo pravnoorganizacijsko obliko. Dejavniki, ki vplivajo na izbiro, so razlike med tema dvema oblikama, ki se spreminjajo glede na obseg poslovanja podjetnika, vrsto dejavnosti, ki jo opravlja, osebno življenje, tveganje v dejavnosti itd. Vsekakor je pomembno, da ima bodoči podjetnik načrtano vizijo ter dobro pozna vse prednosti in slabosti obeh pravnoorganizacijskih oblik.

6.1 Samostojni podjetnik posameznik

ZGD-1 samostojnega podjetnika opredeljuje kot fizično osebo, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost v okviru organiziranega podjetja.

Značilnosti samostojnega podjetnika

Ustanovitev

Ustanovitev samostojnega podjetnika je enostavna, posameznik registracijo opravi pri Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju Ajpes). Samostojni podjetnik lahko začne opravljati dejavnost, ko je vpisan v Poslovni register Slovenije, prijavljen pri Finančni upravi Republike Slovenije (v nadaljevanju FURS) in Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije (Zupančič, 2007, str. 14–15).

Tveganje in odgovornost

Tveganje pri poslovanju samostojnega podjetnika je zelo veliko, v smislu izpolnjevanja obveznosti, saj za vse nastale obveznosti iz poslovanja odgovarja neposredno z vsem svojim premoženjem. Samostojni podjetnik v pravnem prometu ne nastopa kot pravna oseba, ampak kot fizična oseba, zato ločevanje osebnega premoženja od poslovnega premoženja ne pomeni umika navedene odgovornosti.

Prednost samostojnega podjetnika je, da so denarna sredstva na poslovnih bančnih računih njegova last in da z njimi lahko prosto razpolaga. Denarna sredstva se torej nenehno prelivajo med podjetnikovim gospodinjstvom in poslovanjem.

Vodenje poslovnih knjig

Računovodske rešitve pri samostojnih podjetnikih ureja SRS 30 iz leta 2016. Ta standard določa tudi uporabo drugih SRS pri določenih računovodskih postavkah. Poslovne knjige se vodijo po načelu dvostavnega računovodstva, vendar je v določenih primerih dopustno tudi enostavno računovodstvo (SRS 30).

Samostojni podjetnik se lahko odloči za vodenje poslovnih knjig po sistemu enostavnega računovodstva, če ni v zadnjem poslovnem letu prekoračil dveh od naslednjih meril (ZGD-1):

- povprečno število zaposlenih ne presega tri;
- letni prihodki so nižji od 50.000 evrov (v nadaljevanju EUR);
- povprečna vrednost aktive, izračunana kot polovica seštevka vrednosti aktive na prvi in zadnji dan poslovnega leta, ne presega 25.000 EUR.

Ne glede na navedeno, samostojnemu podjetniku ni treba voditi poslovnih knjig in sestavljati računovodskih izkazov, če po ZDoh-2 ugotavlja davčno osnovo za davek od dohodka iz dejavnosti z upoštevanjem normiranih odhodkov. To pomeni, da se dobiček ugotavlja kot razlika med ustvarjenimi prihodki in odhodki v pavšalnem določenem odstotku ustvarjenih prihodkov (ZGD-1).

Razen zavezancev, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi normiranih odhodkov, so vsi ostali samostojni podjetniki zavezani k izdelavi letnega poročila, ki obsega izkaz poslovnega izida in bilanco stanja. Samostojni podjetniki, ki ustrezajo merilom za mikro podjetje, lahko računovodske izkaze za zunanje poslovno poročanje sestavljajo tudi v strnjeni obliki.

Prenehanje

Samostojni podjetnik je izbrisan iz Poslovnega registra Slovenije zaradi statusnega preoblikovanja v kapitalsko družbo, ali če v dveh zaporednih poslovnih letih ne predloži letnega poročila (če je zanj obvezan) ali na podlagi drugega pravnomočnega akta (obvestilo državnega organa, smrt podjetnika, stečaj podjetnika, prepoved opravljanja dejavnosti itd.) (ZGD-1).

Obdavčitev samostojnega podjetnika

Ker samostojni podjetnik na trgu nastopa kot fizična oseba, se za njegovo obdavčitev uporablja ZDoh-2. Predmet obdavčitve je njegov ustvarjen dohodek iz dejavnosti. Za ta dohodek se šteje dohodek, dosežen z neodvisnim samostojnim opravljanjem dejavnosti, ne glede na namen in rezultat opravljanja dejavnosti. Opravljanje dejavnosti pomeni opravljanje vsake podjetniške, kmetijske ali gozdarske dejavnosti, poklicne dejavnosti ali

druge neodvisne samostojne dejavnosti, vključno z izkoriščanjem premoženja in premoženjskih pravic (ZDoh-2).

Samostojni podjetnik lahko davčno osnovo ugotavlja po sistemu dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov ali po sistemu dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov. V nadaljevanju opisujem oba sistema ugotavljanja davčne osnove.

1. Ugotavljanje davčne osnove na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov

Tako pri ugotavljanju davčne osnove z dejanskimi odhodki kot tudi pri ugotavljanju davčne osnove z normiranimi odhodki se uporabljata ZDoh-2 in ZDDPO-2. Upoštevajo se prihodki in odhodki, ugotovljeni po SRS. Pri tem sistemu ugotavljanja davčne osnove se upoštevajo dejanski prihodki in dejanski odhodki. Davčna osnova je izračunana kot razlika med temi prihodki in odhodki.

Dobljeno davčno osnovo je zavezanec upravičen zmanjševati z raznimi davčnimi olajšavami in pokrivanjem pretekle davčne izgube. Slednjo lahko uveljavlja do polovice pozitivne davčne osnove. Samostojni podjetnik lahko poleg ostalih davčnih olajšav koristi tudi olajšave, ki so vezane na njega kot fizično osebo. Te olajšave zavezanec lahko koristi le, če zadostuje predpisanim pogojem. ZDoh-2 navaja naslednje olajšave:

- splošna olajšava;
- osebne olajšave;
- posebna osebna olajšava;
- posebna olajšava;
- olajšava za rezidente držav članic EU in Evropskega gospodarskega prostora;
- olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje;
- olajšavo za zavezanca invalida.

Poleg navedenih davčnih olajšav lahko samostojni podjetnik ob izpolnjevanju pogojev koristi tudi olajšave, določene z ZDDPO-2.

Samostojni podjetnik torej odšteje vse davčno priznane odhodke od dejanskih prihodkov ter celotno razliko zmanjša še za morebitno pokrivanje izgube in davčne olajšave. Od končne davčne osnove se obračuna davek. Davčni dobiček samostojnega podjetnika je obdavčen po progresivni lestvici, kar pomeni, da se po višji davčni stopnji obdavči samo tisti del davčne osnove, ki presega posamezni dohodninski razred. Kakšne so bile davčne stopnje v letu 2015, je razvidno iz Tabele 1.

Tabela 1: Dohodninska lestvica za leto 2015

Če znaša neto letna davčna osnova v evrih		znaša dohodnina v evrih	
nad	do		
	8.021,34	1.283,41	16%
8.021,34	18.960,28	4.236,92	+ 27 % nad 8.021,34
18.960,28	70.907,20	25.535,16	+ 41 % nad 18.960,28
70.907,20			+ 50 % nad 70.907,20

Vir: Pravilnik o določitvi olajšav in lestvice za odmero dohodnine za leto 2015.

2. Ugotavljanje davčne osnove na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov

Ta možnost je primerna predvsem za zavezanca, ki so šele začeli opravljati dejavnost, in tiste, ki imajo manjši obseg poslovanja. Optimalna je pri storitvenih dejavnostih, pri katerih ne nastane veliko odhodkov.

Ta sistem ugotavljanja davčne osnove upošteva dejanske prihodke in normirane odhodke, ki predstavljajo delež dejanskih prihodkov. Določeni so pavšalno in znašajo 80 odstotkov ustvarjenih prihodkov. Zavezanec davčno osnovo ugotavlja kot razliko med dejanskimi prihodki in normiranimi odhodki. Poudariti je treba, da davčni zavezanec pri ugotavljanju davčne osnove ne smejo uveljavljati nobenih davčnih olajšav, ki jih sicer lahko uveljavljajo zavezanec, ki davčno osnovo ugotavlja na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov. Davčna stopnja je 20 odstotkov in gre za enkratno obdavčitev zavezanca – cedularna obdavčitev.

Pogoji za vstop v sistem ugotavljanja davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov so navedeni v 48. členu ZDoh-2. Davčni zavezanec te pogoje izpolnjuje, če ostaja znotraj dveh pragov, in sicer:

- da v davčnem letu pred tem davčnim letom njegovi prihodki iz dejavnosti, ugotovljeni po pravilih o računovodenju, ne presegajo 50.000 EUR;
- da v davčnem letu pred tem davčnim letom njegovi prihodki iz dejavnosti, ugotovljeni po pravilih o računovodenju, ne presegajo 100.000 EUR ter je bila pri zavezancu v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, obvezno zavarovana vsaj ena oseba za polni delovni čas, neprekinjeno najmanj pet mesecev.

6.2 Družba z omejeno odgovornostjo

Družba z omejeno odgovornostjo se uvršča med gospodarske družbe. To so družbe, ki na trgu samostojno opravljajo pridobitno dejavnost zaradi doseganja dobička. Organizirane so lahko v dveh oblikah, in sicer kot:

- osebne družbe (družbe z neomejeno odgovornostjo in komanditne družbe);
- kapitalske družbe (družbe z omejeno odgovornostjo, delniške družbe, komanditne delniške družbe in evropske delniške družbe) (ZGD-1).

Značilnosti družbe z omejeno odgovornostjo

Družba z omejeno odgovornostjo je družba, katere osnovni kapital sestavljajo osnovni vložki družbenikov. Na podlagi sorazmerne vrednosti osnovnega vložka posameznega družbenika pridobi vsak družbenik svoj poslovni delež, izražen v odstotkih (ZGD-1).

Ustanovitev

Družbo lahko ustanovi ena ali več fizičnih ali pravnih oseb, vendar ne več kot 50, in s tem postanejo družbeniki te družbe. Osnovni vložki družbenikov so lahko zagotovljeni v denarni ali stvarni obliki, slednji so lahko premičnine, nepremičnine, pravice in podjetje ali del podjetja. Osnovni kapital mora znašati vsaj 7.500 EUR, vsak osnovni vložek pa najmanj 50 EUR (ZGD-1).

Družba se ustanovi z družbeno pogodbo, ki je sklenjena v fizični ali elektronski obliki kot notarski zapis ali pa na posebnem obrazcu. Pri pristojnem organu posloводства nato prijavi družbo za vpis v sodni register, temu sledi še vpis v poslovni register. Družba pridobi svojo davčno številko, ko opravi vpis v davčni register na FURS.

Tveganje in odgovornost

Za obveznosti družbe z omejeno odgovornostjo družbeniki niso odgovorni, saj za te odgovarja družba sama. Družbeniki so odgovorni le za zagotovitev začetnega kapitala, s katerim bo družba izpolnjevala svoje obveznosti. Ne glede na to, ZGD-1 navaja tudi načelo spregleda pravnih osebnosti, v katerem so podane okoliščine, v katerih družbeniki odgovarjajo tudi z lastnim premoženjem. Gre za primere, ko so družbeniki družbo zlorabili, ali delovali v nasprotju z zakonom, ali so v svojo korist zmanjšali premoženje družbe ipd. (ZGD-1).

Družba posluje samo prek transakcijskega računa, dvigi morajo biti povezani z dejavnostjo in družbenik ne more prosto razpolagati z denarjem, kot je to pri samostojnem podjetniku. Torej se vsi prilivi in odlivi, ki nastanejo pri poslovanju, opravijo prek transakcijskega računa.

Poslovanje in vodenje poslovnih knjig

Družbo z omejeno odgovornostjo na lastno odgovornost zastopa in vodi poslovodstvo, ki ga določijo družbeniki. To funkcijo lahko opravlja ena ali več oseb (ZGD-1).

Družbe morajo voditi poslovne knjige po ZGD-1 in SRS. Knjige vodijo samo po sistemu dvostavnega računovodstva. Za vsako družbo je obvezno vodenje temeljnih knjig, pomožnih knjig pa le, če se podatki, ki se običajno pridobijo v pomožnih knjigah, ne zagotovijo drugače. K temeljnim poslovnim knjigam spadata glavna knjiga in dnevnik glavne knjige, k pomožnim pa register opredmetenih osnovnih sredstev, knjiga izdanih in prejetih računov, blagajniška knjiga in druge knjige, odvisne od dejavnosti družbe (Zaman, Hočevár, & Igličar, 2007, str. 185–198).

Prenehanje

Razlogi za prenehanje družb z omejeno odgovornostjo se uvrščajo v dve skupini, in sicer med prostovoljno in neprostovoljno prenehanje. Pri prvem niso podani zunanji razlogi oziroma prisila, temveč gre za osebno odločitev družbenikov. Pri neprostovoljnem pa razlogi izvirajo iz zunanjih dejavnikov, kot so stečaj, nedelovanje poslovodstva, osnovni kapital se zniža pod zakonsko določen znesek itd. (Prelič, 2006, str. 23).

V Tabeli 2 so prikazane razlike v delovanju samostojnega podjetnika in družbe z omejeno odgovornostjo.

Tabela 2: Primerjava delovanja samostojnega podjetnika posameznika z družbo z omejeno odgovornostjo

SAMOSTOJNI PODJETNIK	DRUŽBA Z OMEJENO ODGOVORNOSTJO
Jamči za svoje obveznosti z vsem svojim premoženjem.	Jamči z vsem svojim premoženjem, družbeniki osebno ne jamčijo (razen v posebnih primerih).
Ni obvezen osnovni kapital.	Zahteva osnovni kapital 7.500 EUR.
Manj zahtevni postopki ustanovitve in ureditve statusa.	Zahtevni postopki ustanovitve in ureditve statusa.
Enostavno upravljanje.	Zahtevno upravljanje.
Ustanovni stroški so minimalni in stroški administracije so nizki.	Dražja ustanovitev in večji administrativni stroški pri delovanju družbe.

Vir: Zakon o gospodarskih družbah, Ur.l. RS, št. 65/2009, 33/2011, 91/2011, 32/2012, 57/2012, 44/2013 – odl. US, 82/2013 in 55/2015.

Obdavčitev družbe z omejeno odgovornostjo

Družbe z omejeno odgovornostjo so tako kot ostale gospodarske družbe obdavčene po ZDDPO-2. Družba je zavezanka po ZDDPO-2, če je to pravna oseba domačega in tujega prava, oziroma je družba ali združenje oseb, vključno z družbo civilnega prava, po tujem pravu, ki je brez pravne osebnosti in ni zavezanec po zakonu, ki ureja dohodnino.

Davčna osnova, od katere se odmeri davek, je izračunana na enak način kot pri samostojnih podjetnikih – davčno priznani odhodki se odštejejo od prihodkov. Tudi družba z omejeno odgovornostjo se lahko odloči za ugotavljanje davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov, omejitve so enake kot pri samostojnem podjetniku. Za družbe, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih odhodkov, obstajajo omejitve pri davčnem priznavanju odhodkov, ki so zapisane v ZDDPO-2.

Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb

ZDDPO-2 velja tako za gospodarske družbe kot tudi za samostojne podjetnike. Zakon v uvodu opredeljuje tudi predmet obdavčitve, ki predstavlja dobiček rezidenta in dobiček nerezidenta, ki ga ta dosega z opravljanjem dejavnosti oziroma poslov v poslovni enoti ali preko poslovne enote, ki je v Sloveniji.

Praviloma so vsi poslovni prihodki organizacije tudi davčni prihodki, saj prihodki povečujejo davčno osnovo in je od njihove višine odvisna tudi višina pobranih davkov. ZDDPO-2 določa tudi izjeme, kjer se poslovni prihodki izvzamejo iz davčnega obračuna, tak primer so prihodki, ki nastanejo zaradi odpisa davčno nepriznanih odhodkov, ipd. Drugače je pri davčnih odhodkih, pri katerih so pravila strožja, saj odhodki zmanjšujejo davčno osnovo, ki je podlaga za obračun davka, in posledično prilive v državni proračun. ZDDPO-2 jasno določa, kateri odhodki oziroma do katere višine so davčno priznani. Na splošno velja, da se priznajo odhodki, potrebni za pridobitev obdavčljivih prihodkov. Za odhodke, ki niso potrebni za pridobitev teh prihodkov, je značilno, da:

- niso neposreden pogoj za opravljanje dejavnosti ali posledica tega;
- imajo značaj zasebnosti;
- niso skladni z običajno poslovno prakso.

Primeri v celoti davčno nepriznanih odhodkov so: odhodki, ki so podobni dividendam, odhodki za pokrivanje preteklih izgub, stroški zasebnega življenja, stroški prisilne izterjave davkov ali drugih dajatev, razne kazni, obresti od nepravočasno plačanih davkov ali drugih dajatev ipd. Zakon izvzema tudi določene davčno nepriznane odhodke, ki se kasneje v določeni vrednosti izravnavajo z davčno olajšavo; tak primer so odhodki za donacije. Kot zadnje velja omeniti tudi odhodke, ki so le delno davčno priznani, to so: stroški

reprezentance in stroški nadzornega sveta oziroma drugega organa, ki opravlja zgolj funkcijo nadzora.

Davčno osnovo, dobljeno kot razliko med prihodki in odhodki, lahko zavezanec zmanjšuje še z raznimi davčnimi olajšavami. Zavezanec lahko ob izpolnjevanju določenih pogojev koristi naslednje olajšave (ZDDPO-2):

- olajšavo za vlaganja v raziskave in razvoj;
- olajšavo za investiranje;
- olajšavo za zaposlovanje;
- olajšavo za zaposlovanje invalidov;
- olajšavo za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju;
- olajšavo za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje;
- olajšavo za donacije.

Ugotovljena davčna osnova se obdavči s 17-odstotno davčno stopnjo. Po ZDDPO-2 so davka oproščeni zavezanci, ki so ustanovljeni za opravljanje nepridobitne dejavnosti (zavodi, društva, verske skupnosti, politične stranke, zbornice itd.). Posebna davčna stopnja pa velja za investicijske sklade, pokojninske sklade, zavarovalnice in družbe tveganega kapitala. Za slednje velja davčna stopnja 0 % ob izpolnjevanju pogojev, navedenih v ZDDPO-2.

Davčni zavezanci, tako samostojni podjetniki kot družbe z omejeno odgovornostjo, vsako davčno obdobje ugotovijo davčno osnovo in morebitni davek. Davčno obdobje pri družbi z omejeno odgovornostjo je lahko enako poslovnemu letu, ki pa ni nujno koledarsko. Izbrano obdobje ne sme presegati dvanajstih mesecev in se po priglasitvi takega obdobja ne sme spreminjati najmanj tri leta. Pri samostojnem podjetniku je davčno obdobje enako koledarskemu letu in se v takem primeru obračun davka oddaja pristojnemu organu do zadnjega dneva marcu tistega leta za preteklo leto (ZDDPO-2).

7 DAVČNO SVETOVANJE

7.1 Kaj je davčno svetovanje

Pri opredeljevanju pojma davčnega svetovanja so si avtorji v strokovni literaturi neenotni. Razlog za to je nejasno ločevanje med davčnim svetovanjem kot samostojno pridobitno dejavnostjo in davčnim svetovanjem kot pomočjo pri izpolnjevanju davčnih obveznosti. Tako se davčni svetovalci lahko delijo v ožjem in širšem pomenu besede, in sicer (Lehr, 1998, str. 45):

- kot davčni svetovalci, ki svojo dejavnost opravljajo pridobitno, izključno in z vso svojo odgovornostjo;
- kot davčni svetovalci, ki ponujajo storitve, ki so sorodne davčnemu svetovanju, torej niso standardizirane davčnosvetovalne storitve; v to skupino spadajo npr. odvetniki, revizorji, računovodski servisi, ki so ravno tako strokovno usposobljeni za davčno svetovanje.

Davčni svetovalec torej odkriva, analizira in rešuje naročnikove davčne dileme. Naročnik se zaradi sprememb, bodisi iz notranjega bodisi zunanjega poslovnega okolja, znajde v situaciji, kjer nastopi davčna dilema. V takšnem primeru poišče podporo pri davčnem svetovalcu za iskanje najbolj optimalne rešitve te davčne dileme (Kaiser, 1995, str. 145).

Glavna zahteva, ki se od davčnega svetovalca pričakuje, je celostno poznavanje davčne zakonodaje in njenih sprememb. Poleg tega mora dobro poznati gospodarsko, civilno, obligacijsko in insolventno pravo, računovodstvo, ekonomiko gospodarskih družb, poslovne procese itd. Sposoben mora biti obravnavati vsak posamezni davčni primer in poiskati rešitve teh primerov, ki bodo podlaga za poslovno odločanje. Naročniku mora razumljivo in natančno posredovati informacije o njegovem položaju ter mu ponuditi prave rešitve za izboljšanje le-tega (Rose, 1995, str. 45–46).

Fischer (2004, str. 60–64) navaja tri razsežnosti davčnega svetovanja:

- razsežnost zmogljivosti;
- razsežnost procesa;
- razsežnost izida.

Razsežnost zmogljivosti določa tehnično, kadrovsko in organizacijsko sposobnost ponudnika davčnega svetovanja. Tehnični del predstavljajo prostorske zmogljivosti, oprema, telekomunikacijske in multimedijske naprave, organizacijski del se nanaša na organizacijsko strukturo. Kadrovska sposobnost se kaže v osebnostnih značilnostih ter strokovni usposobljenosti davčnega svetovalca in njegovih sodelavcev.

Razsežnost procesa se kaže v procesu izvedbe davčnosvetovalnih storitev, pri katerih aktivno in vzajemno sodelujeta davčni svetovalec in naročnik. Naročnikova temeljna naloga je skrbna priprava in posredovanje informacij glede zahtevanega naročila ter kasnejše sodelovanje pri procesu.

Razsežnost izida je prava rešitev naročnikovega povpraševanja, ki je omejena z vsebinsko in časovno komponento. Ta rešitev mora biti podana pravočasno in temeljiti na strokovno primernem svetovanju. Nepravočasne rešitve za naročnika niso sprejemljive, zato mora

naročnik že v začetku povpraševanja določiti najkasnejši termin, v katerem naj bi davčni svetovalec prišel do rešitve.

7.2 Proces davčnega svetovanja

Proces davčnega svetovanja pomeni raziskovanje davčnih področij in iskanje najboljših zakonsko sprejemljivih rešitev davčnih problemov naročnikov. Ti so lahko zaprtega ali odprtega tipa. Pri prvih gre za poslovne dogodke in odločitve, ki so se že zgodili, pri drugih pa jih naročnik še ni zaključil in so še spremenljivi, v tem primeru gre za davčno načrtovanje (Hatfield, 1998, str. 1).

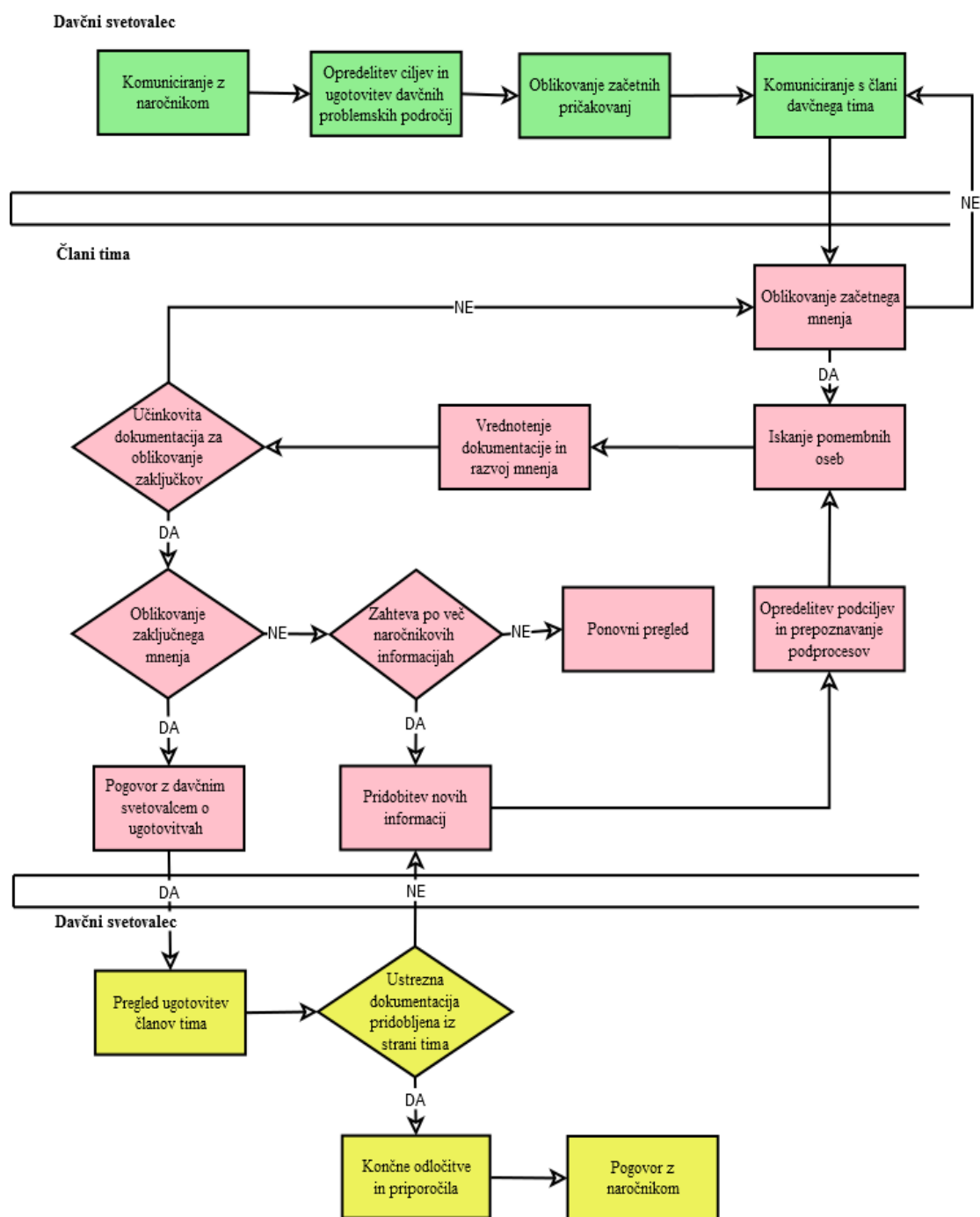
Davčni svetovalec navadno ne nastopa sam, ampak je del organiziranega tima. Člani, ki delujejo v tem timu, pridobivajo podatke, informacije in razno dokumentacijo, ki jo predajo davčnemu svetovalcu, ta pa na podlagi posredovanega svetuje naročniku. Člani tima sestavljajo tudi poročila in določene zaključke, ki jih kasneje prouči davčni svetovalec. Preden ta svetuje naročniku, podrobno pogleda vsa poročila in se še enkrat posvetuje s člani tima. Ti so odgovorni davčnemu svetovalcu in so neposredno vključeni v odločanje. Načeloma se tim prilagaja mnenju davčnega svetovalca, to prilagajanje je še toliko večje, če se člani z njim strinjajo (Hatfield, 1998, str. 90–92).

V nadaljevanju predstavljam Cloydov model procesa davčnega svetovanja iz leta 1992, ki temelji na Marchantovem modelu iz leta 1989. Prilagojen je bil zaradi boljšega razumevanja dela davčnih svetovalcev v postopku raziskovalnih nalog. Model zajema tri glavne korake (Hatfield, 1998, str. 6):

1. ugotavljanje davčnih problemskih področij;
2. preiskovanje in razvijanje rešitev;
3. pregled in priporočila.

Slika 1 prikazuje vse tri korake modela procesa davčnega svetovanja. Prvi zajema ugotavljanje davčnih problemskih področij, raven nižje je prikazan drugi korak, v katerem se začne preiskovanje in razvijanje rešitev, kot zadnji korak je na najnižji ravni prikazan potek pregleda in priporočila davčnega svetovalca.

Slika 1: Proces davčnega svetovanja

Vir: Povzeto in prirejeno po RC. Hatfield, *The Effect of Communication Between Tax Research Team Members on the Use of New Evidence*, 1998, str. 30.

1. Ugotavljanje davčnih problemskih področij

Celoten proces se začne s komunikacijo med naročnikom in davčnim svetovalcem. V tej fazi se partnerja med seboj spoznata s poslovnega vidika in vidita, kakšna znanja ima drug partner. Davčni svetovalec spozna dejavnike davčnih problemskih področij ter naročnikova pričakovanja glede sodelovanja in rešitev. Do uspešnega sodelovanja privede dobra

komunikacija med partnerjema, in sicer da naročnik posreduje vse zahtevane informacije in spoznavne podlage ter da svetovalec spoštuje naročnika, skrbno predela zasnove in strategije, izključi vsa presenečenja in ustrezno določi čas ukrepanja. Akcije svetovalca morajo biti prilagojene naročnikovim zmogljivostim, pripraviti mora tudi alternativne rešitve za nepredvidljive dogodke. Naročnik mora že pri prvem stiku s svetovalcem jasno določiti obseg svetovanja in želeno vsebino, svetovalec pa pri tem poskuša dokazati pričakovano strokovnost. Vsekakor sta čez celotni proces potrebna medsebojna podpora in sodelovanje, po zaključku procesa pa ocenitev rezultata, ki posledično lahko odpira možnost za nadaljnje sodelovanje (Schwan & Spiel, 2002, str. 197–199).

Sledi ugotovitev problemskih področij, pri čemer davčni svetovalec in naročnik določita naloge in pristop k reševanju problema. Vse to strneta v pogodbi o sodelovanju, ki pomeni začetek procesa davčnega svetovanja. Davčni svetovalec oblikuje začetna pričakovanja, ki navadno temeljijo na njegovem znanju in izkušnjah, posreduje jih članom davčnega tima, s katerimi potem tudi razpravlja o davčnem področju, ciljih, času, proračunu in pričakovanjih. V tej prvi fazi se torej določijo: predmet davčnega problema, problemsko področje in vrsta dejavnikov, ki ga opredeljujejo, okvir reševanja problemskega področja, zakoni in drugi pravilniki ter preteklo in trenutno stanje glavnih problemov (Kubr, 1992, str. 111).

2. Preiskovanje in razvijanje rešitev

Drugi korak zajema oblikovanje začetnega mnenja, ki temelji na znanju, izkušnjah, sprotni dokumentaciji, mnenju nadzornika ipd. Začetno mnenje vsekakor vpliva na raziskovanje davčnega problema in celoten razvoj procesa davčnega svetovanja. Temu sledi iskanje pomembnih oseb, ki vključuje različne veščine, s katerimi davčni svetovalec od ustreznih oseb pridobi zanesljive informacije in potrebno dokumentacijo. Sledita vrednotenje in oblikovanje mnenja. Člani tima se v tem postopku odločijo, katero dokumentacijo bo davčni svetovalec pregledal. Ta del procesa ima odločilen pomen za končne odločitve in rešitve davčnega svetovanja. Če ima tim dovolj informacij, se ta korak konča s sprejetjem končnih ugotovitev in s celotnim zaključkom procesa, v nasprotnem primeru se tim skupaj z davčnim svetovalcem odloči za ponovitev procesa (Hatfield, 1998, str. 20).

V tem koraku se izvede tudi postopek načrtovanja, ki predstavlja iskanje možnih rešitev problemskega področja, ugotovljenega v prvi fazi. Davčno načrtovanje je sestavni del načrtovanja celotnega poslovanja podjetja in je osnova za uresničevanje davčne politike podjetja. Nanaša se lahko na točno določene vrste davkov, ki se dotikajo problemskega področja, ali pa na vse davke, ki bremenijo naročnikovo podjetje. Davčni svetovalec se srečuje s poslovnimi dogodki pri poslovanju naročnika, za katere je dolžan predvideti davčne posledice in oblikovati alternativne rešitve (Bauer, 2010, str. 455–458).

3. Pregled in priporočila

Člani tima so v prejšnjem koraku sprejeli končno ugotovitev, ki jo posredujejo davčnemu svetovalcu v pregled. Ta sprejme pomembne zaključne odločitve, informacije pa obravnava po metodi zaporedja, pri čemer se začetne ugotovitve dopolnjujejo s kasnejšimi. Po sprejemu zaključnih odločitev davčni svetovalec oblikuje priporočila, pregleda zaključke in se pogovori o odločitvah z naročnikom. Če je potrebno, sprejme odločitev o ponovitvi določenih delov svetovalnega procesa. Sklepni pogovor pomeni tudi zaključek medsebojnega sodelovanja oziroma mu sledi dogovor o nadaljnjem sodelovanju (Hatfield, 1998, str. 21–23).

7.3 Naloge davčnih svetovalcev

Naloge davčnih svetovalcev so na grobo razdeljene na dva dela, in sicer na davčno obračunavanje in davčno načrtovanje. K davčnemu obračunavanju spada sestavljanje davčnih obračunov, sodelovanje pri davčnem inšpekcijskem nadzoru, izmenjevanje podatkov z davčnim uradom in zaposleni v naročnikovem podjetju. Davčno načrtovanje je zahtevnejša in pomembnejša naloga davčnih svetovalcev, saj obsega sledenje in analizo davčnih učinkov načrtovanih poslovnih odločitev. Davčni svetovalec mora slediti načrtovanim spremembam davčne zakonodaje in poslovodstvu naročnika predstaviti vpliv teh sprememb na poslovanje podjetja. Rose (1995, str. 54) v tem okviru predstavlja tri področja davčnega svetovanja:

- **zastopanje naročnika pred davčnim uradom**

Naročnik lahko pooblasti davčnega svetovalca, da ga ta v njegovem imenu zastopa pred davčnim uradom. Davčni svetovalec preverja pravilnosti pri izpolnjevanju davčnih obveznosti, omogoča in uveljavlja pravno varnost, preverja trditve in sodbe davčnega urada itd.

- **svetovanje pri sestavljanju davčnih obračunov**

Skrb davčnega svetovalca so pravilno sestavljeni davčni obračuni, vse zahtevane priloge in dokazila ter njihova pravočasna oddaja na davčni urad. Podatki, zajeti v davčnih obračunih, morajo biti neoporečni in vsebinsko pravilni, zato davčni svetovalec lahko le omejeno vpliva na višino davčnih obveznosti. Značilne naloge davčnih svetovalcev na tem področju so še svetovanje pri vodenju finančnega računovodstva, izdelavi letnih poročil, sestavi davčnih obračunov, obračunavanju osebnih dohodkov, izmenjevanju podatkov z davčnim uradom itd. (Preuss, 2006, str. 55).

- **svetovanje pri oblikovanju davčne politike**

Oblikovanje davčne politike je zahtevna naloga davčnega svetovalca, saj pomeni optimalno izrabo možnosti, ki jih ponuja davčna zakonodaja. Zahteva poznavanje davčnega prava, ekonomike poslovanja naročnika in drugih gospodarsko-poslovnih področij. Davčni svetovalec lahko tudi posredno svetuje naročniku pri oblikovanju davčne politike, in sicer s pridobivanjem informacij pri davčnem uradu, kontrolo davčnih

obračunov, ki jih je sestavil sam naročnik, podajanjem strokovnih mnenj in svetovanjem, opravljanjem zaupniških storitev itd. (Preuss, 2006, str. 57–59).

7.4 Delovanje davčnega svetovalca v okviru interesnih skupin

Davčni svetovalci so pri svojem delu na eni strani omejeni z interesi naročnikov, na drugi pa morajo delovati skladno z davčno zakonodajo. To delovanje je največkrat konfliktno, saj so si interesi lahko nasprotni, predvsem zaradi vse večjega upadanja davčne morale naročnikov storitev. Pogoste spremembe zakonodaje še otežujejo njihovo delo, sodna praksa pa povečuje njihovo odgovornost. Objektivni davčni svetovalec torej zastopa davčne interese naročnikov znotraj zakonskih zmožnosti.

Delovanje davčnega svetovalca v interesu naročnika

Ko ima naročnik davčno dilemo, poišče nasvet pri davčnem svetovalcu, od katerega pričakuje strokovne storitve, ki so osredotočene na njegove individualne interese, hkrati pa tudi gospodarno in moralno neoporečne. Naročnik največkrat poišče davčnega svetovalca, da bi skupaj našla način za doseganje čim manjše davčne obremenitve. Poslovni odnos med njima se lahko razširi tudi v trajno poslovno sodelovanje. Davčni svetovalec tako rešuje naročnikove dileme ter sestavlja davčne napovedi na podlagi posredovanih podatkov in davčne zakonodaje, hkrati pa vodi tudi davčno politiko. Naročnika sproti obvešča o dejavnostih, ki jih opravlja, njegovem davčnem položaju – davčnih obveznostih, trajanju procesa in navsezadnje o pričakovanem rezultatu (Schmitz, 2002, str. 171–174).

Delovanje davčnega svetovalca v javnem interesu

Eno izmed temeljnih načel poklicne etike preizkušenega davčnika je tudi odgovornost do javnosti – javnega interesa, ki zmanjšuje njegovo nepristranskost in neoporečnost. Javni interes je opredeljen kot blaginja skupine ljudi in inštitucij, ki jim svetovalec služi (Kodeks poklicne etike preizkušenega davčnika, 2000).

Davčni svetovalec je v osnovi odgovoren naročniku in dela v njegovo korist, vendar mora biti pri delu pozoren tudi na koristi širše skupnosti in davčne uprave. Družbenih koristi davčnega svetovanja je več, glavni pa sta skrb za urejeno in nadzorovano pobiranje davčnih dajatev ter sledenje širšim družbenim ciljem. Prva se uresničuje v celotnem poteku dela davčnega svetovalca, in sicer kot neoporečno sestavljeni davčni obračuni, vzbujanje davčne morale med naročniki, oris davčne politike naročniku itd. Druga družbena korist se dosega posredno, z izrabo možnosti, ki jih ponuja davčna zakonodaja. Tak primer so davčne olajšave za investiranje, zaposlovanje itd. (Rose, 1995, str. 44–45).

7.5 Prednosti in slabosti uporabe storitev zunanjih davčnih svetovalcev

Kot sem že omenila, podjetja imajo lahko organizirano lastno računovodstvo ali to prepustijo zunanjemu izvajalcu, enako velja za storitve davčnega svetovanja. Ena izmed oblik zunanjega izvajanja tako računovodskih kot davčnosvetovalnih storitev je tudi vključitev računovodskega servisa. Na sprejetje te odločitve vplivajo različni kriteriji, ki jih mora podjetje proučiti, in se na podlagi tega odločiti, kako se bo organiziralo. Najprej predstavljam prednosti, ki jih prinaša izvajanje davčno - svetovalnih storitev pri zunanjem izvajalcu, kasneje pa še slabosti in tveganje takega načina organiziranja.

Prednosti storitev zunanjih davčnih svetovalcev

Bongard (1994, str. 152) navaja štiri prednosti, ki jih prinaša prenos davčnosvetovalnih storitev na zunanjega davčnega svetovalca:

- **nižji stroški:** Navadno so stroški, namenjeni za storitve zunanjih izvajalcev, nižji kot lastni zaposleni v podjetju. Poleg tega so zunanji svetovalci specializirani za svoje strokovno področje in imajo primerno tehnologijo, kar pa podjetje s finančnega vidika za zaposlenega težko zagotovi;
- **strokovnost in tehnologija:** Podjetje potrebuje obsežno davčno svetovanje le občasno, zato je kakršno koli vlaganje v zaposlene največkrat neracionalno. Da bi zagotovilo takšno usposobljenost in strokovnost lastnega kadra, kot jo ponujajo zunanji strokovni izvajalci, bi moralo poiskati ustrezno usposobljene zaposlene oziroma jih izobraževati in jim zagotavljati ustrezno strokovno literaturo;
- **poslovna tveganja:** S prenosom določenega dela na zunanjega izvajalca se v vseh pogledih nanj prenesejo tudi določena tveganja;
- **osredotočenost na temeljno dejavnost:** Naročnik ostaja osredotočen na svojo temeljno dejavnost in ne izgublja časa s podpornimi storitvami, ki podjetju ne prinašajo največjih konkurenčnih prednosti.

Obenem je treba omeniti tudi izkušnje zunanjih davčnih svetovalcev, ki jih pridobivajo z različnimi davčnimi primeri svojih naročnikov. Velikokrat se podjetje obrne na zunanje davčne svetovalce zgolj zaradi pridobitve drugega strokovnega mnenja o davčni zadevi in s tem zmanjšuje davčno tveganje. Večja kot je specializacija zunanjih davčnih svetovalcev, bolj kakovostne storitve načeloma ponujajo. Če se podjetje konstantno sooča z zahtevnimi davčnimi problemi, je smiselnost davčnega specialista morda še upravičena, vendar se v praksi to pojavlja redko. Tudi mednarodni koncerni za reševanje davčnih problemov koristijo storitve velikih davčnosvetovalnih podjetij, ki zaposlujejo strokovnjake za različna davčna področja. Podjetje lahko za rešitev zahtevnih davčnih nalog poišče nasvet pri uglednih davčnosvetovalnih podjetjih zaradi izrabe njihovega ugleda, to velja še posebej ob raznih pritožbah na odločbe davčne uprave oziroma razsodbe javnih sodišč itd.

Za konec velja poudariti še prenos odgovornosti kot pomemben razlog za vključitev dela zunanjega davčnega svetovalca. Če pride do izredne davčne situacije in podjetje sprejme napačno odločitev, lahko utрпи veliko finančno in poslovno škodo. Da bi se pred tem zavarovalo, je smiselno, da pri takih poslovnih odločitvah vključi zunanjega davčnega svetovalca, saj je ta načeloma zavarovan za poklicno odgovornost. Torej morebitne škode ne bo utrpelo podjetje samo, ampak se bo ta prenesla na davčnega svetovalca (Vera, 2001, str. 127–143).

Slabosti storitev zunanjih davčnih svetovalcev

Podjetje izbira med različnimi davčnimi svetovalci in davčnosvetovalnimi podjetji, izbrati mora takega, ki mu bo prineslo zadovoljive rezultate. Največje tveganje, ki ga podjetje ima, je, da ne izbere pravega oziroma dovolj dobrega zunanjega izvajalca davčnosvetovalnih storitev. Nepravilna izbira pomeni hudo poslovno in finančno tveganje, kar lahko dolgoročno oslabi poslovni ugled podjetja. Bongard (1994, str. 153) navaja pet slabosti oziroma tveganj, ki jih lahko prinese prenos davčnega svetovanja na zunanjega izvajalca:

- **stroškovno tveganje:** S tem je mišljen sprejem napačne odločitve podjetja glede organiziranosti izvajanja davčno - svetovalnih storitev. Ker podjetje v kalkulacijo stroškov izvajanja notranjega in zunanjega davčnega svetovanja ne bo zajelo vseh obstoječih, prihodnjih in oportunitetnih stroškov, se bo lahko zaradi tega napačno odločilo, kakšna organiziranost bi bila zanj ugodnejša;
- **kadrovsko tveganje:** Težava nastane, če podjetje že ima notranji davčnosvetovalni oddelek z zaposlenimi. S prenosom tega oddelka na zunanje izvajalce lahko nastanejo zapleti v smislu ogroženosti in negotovosti zaposlenih, ki so prej opravljali to dejavnost, hkrati pa tudi neodobravanje drugih zaposlenih zaradi spremenjenega načina dela in kadra;
- **tehnološka znanja in druge informacije:** Ko se del notranjih znanj in informacij prepusti zunanjim osebam, kot ob predaji davčnega svetovanja zunanjim izvajalcem, se s tem povečuje možnost zlorabe le-teh. Informacije o poslovnih procesih in namerah naročnika so nujno potrebne pri presoji in delu zunanjega davčnega svetovalca, zato jih mora naročnik zaupati, ob tem pa upoštevati možnost, da jih zunanji izvajalec lahko izrabi;
- **odvisnost:** Bolj kot so storitve davčnega svetovanja kompleksne in zapletene, bolj dolgoročno je sodelovanje med zunanjim izvajalcem in naročnikom. Naročnik ob nezadovoljstvu ne more kar zamenjati davčnega svetovalca, saj proces svetovanja traja dlje časa, sedanjemu izvajalcu pa je zaupal že del poslovnih informacij. Interes davčnega svetovalca je, da naročnika naveže nase, kar mu omogoča dolgoročno medsebojno sodelovanje;

- **notranji odpor** je posledica strokovnega ali osebnega nezaupanja naročnika v delo zunanjega davčnega svetovalca in posledično nepripravljenost na medsebojno sodelovanje.

Kako bo podjetje reševalo davčne situacije, je odvisno od več dejavnikov. Navedene prednosti in slabosti zunanjega izvajanja davčnosvetovalnih storitev v primerjavi z notranjim davčnosvetovalnim oddelkom veljajo tudi v nasprotni smeri – prednosti enega so slabosti drugega. Iz napisanega lahko zaključim, da bo manjše podjetje z večjo davčno dilemo najbrž izbralo zunanjega izvajalca, večje pa bo prej organiziralo lastni davčnosvetovalni oddelek.

7.6 Kodeks poklicne etike preizkušnega davčnika

Računovodski servis, ki ponuja storitve davčnega svetovanja in tudi nastopa kot davčni svetovalec, mora poleg kodeksa etike za računovodske strokovnjake upoštevati tudi kodeks poklicne etike preizkušnega davčnika. V njem so zapisana temeljna pravila, ki jih mora preizkušeni davčnik upoštevati pri izpolnjevanju obveznosti. Pri opravljanju nalog mora delovati odgovorno in strokovno, tako da dobljene informacije sporoča in razkriva resnično in pošteno. Kodeks mu narekuje delovanje po pravnih normah, strokovnih načelih in standardih davčnega svetovanja. V nadaljevanju navajam štiri temeljna načela obnašanja, ki jih mora preizkušeni davčnik upoštevati.

1. Strokovnost in odgovornost

Preizkušeni davčnik sme prevzeti le tiste naloge, za katere je prepričan, da jih lahko opravi strokovno neoporečno. Skrbeti mora za vsestransko izobraževanje in izpopolnjevanje na področju davščin, ekonomike, in predvsem tistih področij, ki se nanašajo na gospodarske družbe, davčnega prava, davčnih služb in računovodstva ter drugih področjih, ki se jih dotika njegovo delo.

2. Zaupnost

Preizkušeni davčnik mora spoštovati zaupnost pridobljenih informacij, kar pomeni, da brez izrecnega dovoljenja, oziroma če ga k temu ne zavezuje zakon, ne sme razkrivati teh informacij nepooblaščenim osebam. Enako velja, da pridobljenih informacij ne sme uporabljati za osebno korist ali kakšen drugi namen, ki ni prvotni in skladen z zakoni.

3. Neoporečnost

To načelo obvezuje preizkušnega davčnika, da delo opravlja neoporečno, kar pomeni, da mora presoјati in se odločati objektivno, etično in skladno z zakoni. Ne sme se podrediti interesom in koristim naročnika, saj s tem škoduje strokovnemu in moralnemu ugledu sebe in celotne stroke.

4. Neodvisnost in prizadevnost

Preizkušeni davčnik mora zagotavljati takšne davčne nasvete, ki bodo predstavljali najboljšo rešitev v prid naročnika, vendar bodo še vedno ustrezali zahtevam davčne stroke.

8 DAVČNA POLITIKA PRI NAROČNIKIH RAČUNOVODSKIH SERVISOV V NOVI GORICI

V magistrskem delu preverjam uveljavljanje davčne politike pri naročnikih računovodskih servisov. Pri tem predpostavljam, da računovodski servis naročnikom pomaga pri oblikovanju in izvajanju davčne politike. Z vprašalnikom, ki je predstavljen v Prilogi 1, preverjam temeljno hipotezo:

Naročniki storitev računovodskih servisov nimajo prave davčne politike in posledično niti ne davčnega načrtovanja.

Temeljni hipotezi sem postavila še podhipotezo:

Temeljna hipoteza velja bolj za samostojne podjetnike posameznike kot za družbe z omejeno odgovornostjo.

Hipotezi sta sicer postavljeni na splošno, kot da veljata za celoten slovenski trg računovodskih servisov in njihovih naročnikov. Preverjam ju na osnovi vzorca iz populacije računovodskih servisov, registriranih na upravni enoti Nova Gorica, saj menim, da po slovenskih regijah ni bistvenih razlik pri izvajanju davčne politike pri naročnikih računovodskih servisov. V nadaljevanju najprej opisujem značilnosti izbrane populacije, ki sem jih pridobila pri Ajpesu, nato pa še značilnosti izbranega vzorca. Temu sledi razlaga rezultatov vprašalnika. Vprašanja v vprašalniku so zasnovana tako, da najprej ugotavljam, ali imajo naročniki računovodskih servisov sploh razvito davčno politiko, v nadaljevanju pa poskušam izvedeti, katere organizacijske oblike naročnikov to so.

8.1 Računovodski servisi v Novi Gorici – populacija

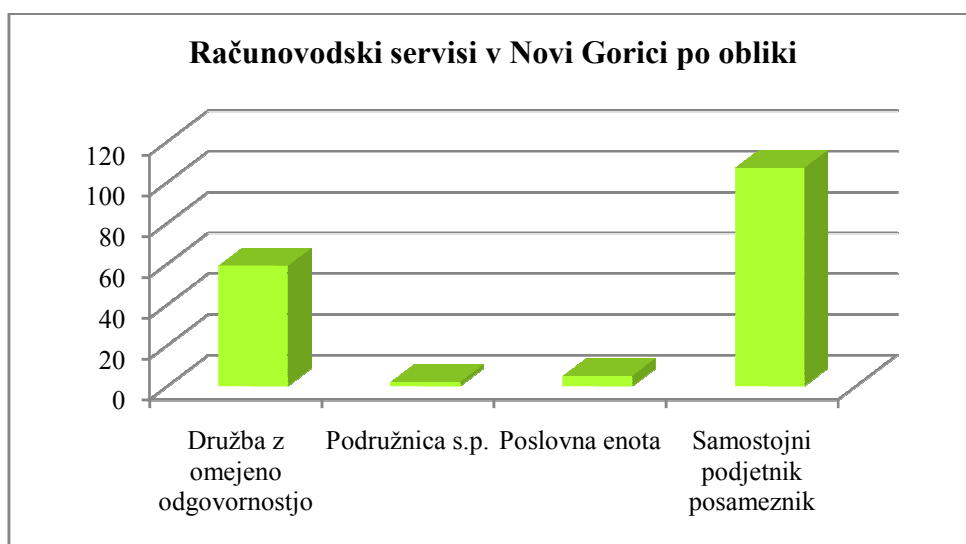
Za preverjanje hipotez sem si izbrala populacijo računovodskih servisov, registriranih na upravni enoti Nova Gorica, saj sem mnenja, da mi za celotno populacijo računovodskih servisov na Goriškem ne bi uspelo pridobiti reprezentativnega vzorca. V goriško regijo spadajo štiri upravne enote, in sicer: Ajdovščina, Idrija, Nova Gorica in Tolmin. Vseh aktivnih pravnih oseb, fizičnih oseb z dejavnostjo in podružnic le-teh, ki kot glavno dejavnost opravljajo računovodske, knjigovodske in revizijske dejavnosti ter davčno svetovanje (SKD 69.200), je bilo 27.07.2016 v goriški regiji 330, od tega jih je bilo na upravni enoti Nova Gorica registriranih 189.

Predpostavljam, da so vse enote, ki imajo registrirano kot glavno dejavnost SKD 69.200, računovodski servisi. Vseh takih enot je v Novi Gorici 189, vendar se med temi pojavljajo tudi podružnice samostojnih podjetnikov in poslovne enote družb. Med podatki sem opazila, da se večkrat pojavi isti podjetnik oziroma družba, zato sem podružnico v takem

primeru izključila iz obravnave. Razlog, zakaj se enota pojavi dvakrat, je najbrž v dvojni registraciji poslovnega subjekta: enkrat na domačem naslovu (stalno bivališče), pisarna pa je registrirana na drugem naslovu kot poslovna enota. Dejavnost se pa dejansko opravlja samo v pisarni, zato sem domačo enoto izpustila iz raziskave.

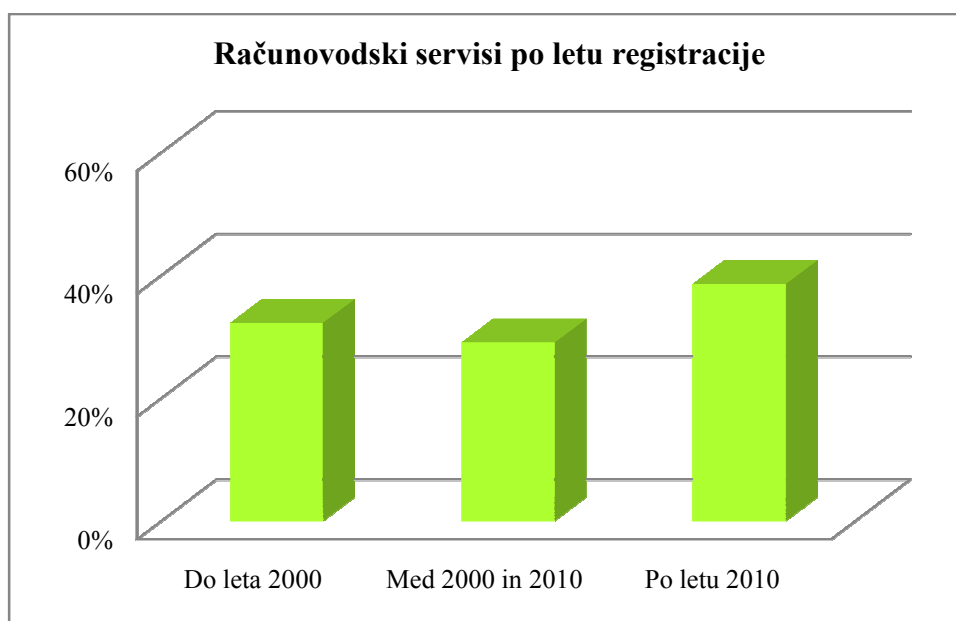
Na Sliki 2 je razvidno, kako so proučevane enote organizirane po obliki, in sicer je največ računovodskih servisov organiziranih kot samostojni podjetnik posameznik, temu sledijo še družbe z omejeno odgovornostjo. Med podatki so zajete tudi vse podružnice samostojnih podjetnikov in poslovne enote, ki jih, kot sem že omenila, ne bom v celoti upoštevala pri raziskavi. Številčno je po izvzetju dvojnih istih enot stanje na upravni enoti Nova Gorica naslednje: 107 samostojnih podjetnikov posameznikov, 59 družb z omejeno odgovornostjo, 5 poslovnih enot gospodarskih družb in 2 podružnici samostojnih podjetnikov posameznikov, torej skupno **173 enot, registriranih kot računovodski servis**.

Slika 2: Prikaz poslovnoorganizacijskih oblik računovodskih servisov v Novi Gorici

Zanimiv podatek o računovodskih servisih je tudi leto njihove ustanovitve. Pri tej razlagi sem upoštevala vse enote zbranih računovodskih servisov, tudi podružnice in poslovne enote, saj so večinoma vsi računovodski servisi najprej poslovali prek matične družbe oziroma kot samostojni podjetnik, kasneje so odprli poslovno enoto oziroma podružnico. Iz Slike 3 je razvidno, da jih je bilo 32 % ustanovljenih pred letom 2000, 29 % pa med letoma 2000 in 2010. Zadnjih 5 let in pol jih je bilo ustanovljenih 73, kar znaša skoraj 39 % vseh trenutno aktivnih računovodskih servisov v Novi Gorici. Samo v letu 2016 je bilo ustanovljenih 6 računovodskih servisov, kar predstavlja 3 % vseh aktivnih računovodskih servisov.

Slika 3: Prikaz računovodskih servisov v Novi Gorici glede na leto registracije

Eden izmed pokazateljev velikosti računovodskega servisa je tudi povprečno število zaposlenih. Skupaj z ostalima kriterijema, to sta velikost aktive in čisti letni prihodki od prodaje, določa velikost družbe. Če organizacija izpolnjuje dva od navedenih kriterijev, je uvrščeno v določeno skupino po velikosti družbe. Osredotočam se le na število zaposlenih, ki definira družbo kot mikro družbo, če je povprečno število zaposlenih v poslovnem letu manjše od 10, če pa je povprečno število zaposlenih v poslovnem letu manjše od 50, se družba uvršča k malim družbam.

Kam se uvrščajo računovodski servisi, ki spadajo med populacijo v moji raziskavi, preverjam s številom zaposlenih v posameznem servisu. Pri tem zopet upoštevam vse enote, vključno s podružnicami in poslovnimi enotami, saj so lahko delavci zaposleni bodisi v matičnem podjetju bodisi v podružnici.

Od obravnavanih računovodskih servisov ni podatka o zaposlenih pri 67 računovodskih servisih, kar pomeni približno 35 % populacije. Podatke sem pridobila pri Ajpesu, kar pomeni, da podatka mogoče ni, ker so nekatere družbe ustanovljene v letu 2016 in letnih poročil še niso nikoli predložile Ajpesu, ali pa določene družbe ugotavljajo poslovni izid po normiranih odhodkih, kar jih posledično ne zavezuje k oddaji letnih poročil Ajpesu. Največ je računovodskih servisov, ki nimajo nobenega zaposlenega, takih je približno 38 %. Skleпам, da so med njimi predvsem samostojni podjetniki posamezniki, ki sami kot nosilci dejavnosti opravljajo storitve računovodstva. Med njimi so mogoče tudi takšni, ki imajo po potrebi po pogodbi (študentsko delo, podjemna pogodba ali druga pogodba) zaposlenega delavca. Enako velja tudi za družbe z omejeno odgovornostjo, ki poslujejo tako, da nimajo nobenega zaposlenega. Po vrsti si nato sledijo računovodski servisi z enim

zaposlenim, takih je približno 11 %, računovodskih servisov z dvema zaposlenima je približno 9 %, med tri in štiri zaposlene ima približno 5 % računovodskih servisov, med pet in devet pa 1 % celotne populacije. Le en računovodski servis med vsemi je tak, ki zaposluje več kot 10 in manj kot 19 zaposlenih ter izpolnjuje enega izmed kriterijev za uvrstitev v malo družbo, vsi ostali so po tem kriteriju uvrščeni med mikro družbe. Slika 4 jasno prikazuje, da visoko prevladujejo taki računovodski servisi, ki nimajo nobenega zaposlenega.

Slika 4: Prikaz računovodskih servisov v Novi Gorici po številu zaposlenih

Vsi podjetniki in družbe v populaciji so registrirani po SKD za opravljanje glavne dejavnosti pod šifro 69.200 – računovodske, knjigovodske in revizijske dejavnosti ter davčno svetovanje. Poleg omenjene glavne dejavnosti so registrirani tudi za druge poddejavnosti, ki so največkrat naslednje:

- 82.110 – Nudenje celovitih pisarniških storitev;
- 74.900 – Drugje nerazvrščene strokovne in tehnične dejavnosti;
- 82.990 – Drugje nerazvrščene spremljajoče dejavnosti za poslovanje;
- 46.190 – Nespecializirano posredništvo pri prodaji raznovrstnih izdelkov;
- 70.210 – Dejavnost stikov z javnostjo;
- 85.600 – Pomožne dejavnosti za izobraževanje;
- 82.190 – Fotokopiranje, priprava dokumentov in druge posamične pisarniške dejavnosti.

8.2 Računovodski servisi v Novi Gorici – vzorec

Populacija zajema samo računovodske servise, registrirane na območju upravne enote Nova Gorica, tako da sem v vzorec zajela samo gospodarske družbe in samostojne podjetnike, ki so registrirani v tej upravni enoti. Vzorec sem izbrala delno naključno in delno načrtovano. Izbrala sem 10 računovodskih servisov s seznama celotne populacije, poiskala njihov elektronski naslov in jim posredovala vprašalnik. Načrtno pa sem vprašalnik poslala še 10 računovodskim servisom iz populacije, ki jih poznam tudi osebno. Poskrbela sem, da je bilo v vzorcu približno 60 % samostojnih podjetnikov posameznikov, ostalih 40 % pa družb z omejeno odgovornostjo, da je vzorec čim bolj podoben populaciji. Na vprašalnik mi je odgovorila polovica tistih, ki sem jim ga posredovala.

Kot bo iz kasnejših razlag vprašalnika razvidno, so v vzorcu zajeti računovodski servisi, ki po kategoriji zaposlenih spadajo v mikro podjetja, in pri tem nima noben več kot 5 zaposlenih. Tudi po tem merilu je vzorec podoben populaciji. Z vprašalnikom sem ugotovila še, da računovodski servisi iz vzorca večinoma dosegajo letne prihodke do 50.000 EUR. Skleпам, da gre za take računovodske servise, ki so bodisi samostojni podjetnik posameznik bodisi družba z omejeno odgovornostjo z največ enim zaposlenim oziroma s samozaposlenim.

Anketirancem sem vprašalnik skupaj z nagovorom o anonimnosti poslala po elektronski pošti. V sporočilu je bila povezava, ki jih je vodila do vprašalnika. V nadaljevanju opisujem, kako sem vprašalnik sestavila, in razlagam podatke, ki sem jih pridobila z njim.

9 REZULTATI VPRAŠALNIKA O DAVČNI POLITIKI PRI NAROČNIKIH RAČUNOVODSKIH SERVISOV V NOVI GORICI

9.1 Struktura računovodskih servisov v Novi Gorici po velikosti in strokovnosti računovodskega delovanja

V vprašalniku so se štiri vprašanja nanašala na značilnosti računovodskih servisov. Prvi dve sta spraševali po velikosti računovodskega servisa, in sicer po številu zaposlenih in po prihodkih na letni ravni, drugi dve pa sta se nanašali na kakovost storitev vprašanih računovodskih servisov. Kakovost storitev sem ocenjevala na podlagi števila prisotnosti na različnih izobraževanjih in na podlagi pogostosti prebiranja sprememb davčne zakonodaje, saj menim, da le tako lahko ponujajo kakovostne storitve.

V vprašanju o številu zaposlenih v računovodskem servisu sem jasno opredelila, da se kot zaposleni šteje vsak, ki je zaposlen bodisi po pogodbi o zaposlitvi bodisi po kakšni drugi pogodbi (pogodba z drugim samostojnim podjetnikom posameznikom, podjemna pogodba,

študentsko delo itd.). Ker sem pričakovala, da bodo med anketiranci računovodski servisi z manj zaposlenimi, sem med odgovori podala kot najvišjo možno izbiro »več kot 10 zaposlenih«.

Slika 5 prikazuje stanje med anketiranimi računovodskimi servisi, od katerih je približno 80 % takih, ki imajo do dva zaposlena. Le 20 % pa je takih, ki imajo do največ 5 zaposlenih oziroma partnerjev, ki zanje opravljajo računovodska dela. Med vprašanimi ni bilo računovodskih servisov z več kot 5 zaposlenimi. Lahko bi zaključila, da sem v vzorcu zajela zelo majhne računovodske servise, ki so najbrž organizirani kot samostojni podjetniki posamezniki in delujejo samostojno, neodvisno, ter imajo največ enega pomočnika, ki je ali zaposlen ali zanje opravlja storitve po kakšni drugi pogodbi.

Slika 5: Prikaz vzorca računovodskih servisov v Novi Gorici po številu zaposlenih

Prihodki, ki jih računovodski servis doseže v enem letu, so dober pokazatelj njegove velikosti, saj to lahko pomeni, da ima veliko naročnikov. Med odgovori so anketiranci lahko upoštevali tudi druge prihodke iz drugih dejavnosti, kot npr. oddajanje premoženja v najem, finančne prihodke, subvencije, ampak sem zaradi enostavnosti posplošila, da so to vsi prihodki, ustvarjeni z opravljanjem računovodskih dejavnosti, saj imajo anketiranci v poslovnem registru zavedeno to dejavnost kot glavno dejavnost. Anketiranci so na vprašanje odgovarjali glede na prihodke, ki so jih dosegli v poslovnem letu 2015, njihovi odgovori so grafično prikazani na Sliki 6.

Slika 6: Prikaz vzorca računovodskih servisov v Novi Gorici po prihodkih, doseženih v letu 2015

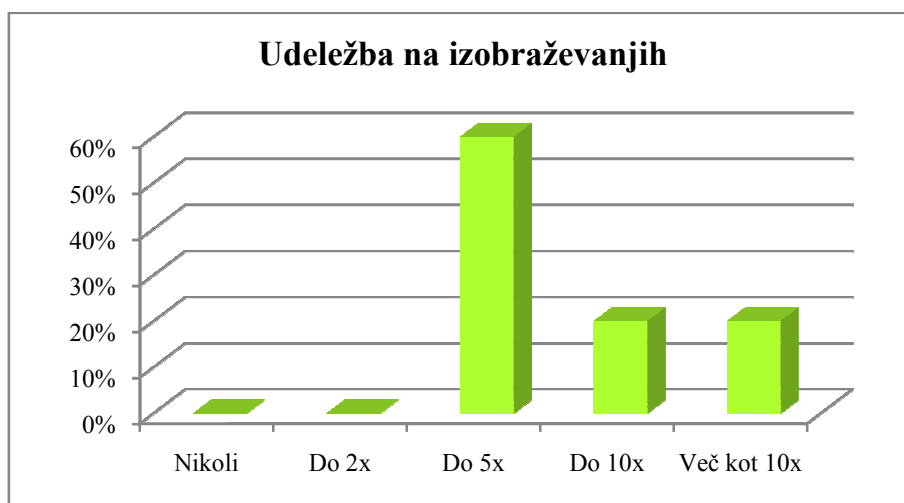

V vzorcu računovodskih servisov je okoli 70 % takih, ki dosegajo prihodke na letni ravni do 50.000 EUR, prihodki ostalih pa se gibljejo med 50.000 in 100.000 EUR. Podatki o velikosti glede na prihodke sovpadajo s podatki o velikosti glede na zaposlene. V večini primerov so računovodski servisi z največ dvema zaposlenima, tudi tisti, ki dosegajo letni promet do 50.000 EUR, enako velja tudi za tiste, ki imajo več kot dva zaposlena, takšni dosegajo promet med 50.000 in 100.000 EUR. Med vprašanimi ni bilo takih, ki bi dosegali letne prihodke nad 100.000 EUR.

Zagotovo je eden izmed pokazateljev kakovosti storitev računovodskega servisa izobraževanje z udeležbo na izobraževanjih in seminarjih ter prebiranje strokovne literature. Izbrane računovodske servise sem vprašala, kolikokrat letno se udeležujejo izobraževanj o računovodstvu in spremembah zakonodaje. Predvidevala sem, da si povprečen računovodski servis tako časovno kot finančno lahko privošči največ en obisk izobraževanj na mesec, zato sem tudi ponudila »udeležbo več kot 10x« kot najvišjo možnost pri odgovorih na to vprašanje.

Rezultati, ki so grafično predstavljeni tudi na Sliki 7, so pokazali, da se velika večina vprašanih računovodskih servisov udeležuje izobraževanj do 5-krat na leto. Približno 20 % je takih, ki se udeležujejo izobraževanj do 10-krat na leto, in 20 % je takih, ki se izobraževanj udeležujejo več kot 10-krat na leto. Med takimi, ki se udeležujejo izobraževanj več kot 10-krat na leto, so predvsem taki računovodski servisi, ki imajo več kot 50.000 EUR prihodkov in več kot dva zaposlena.

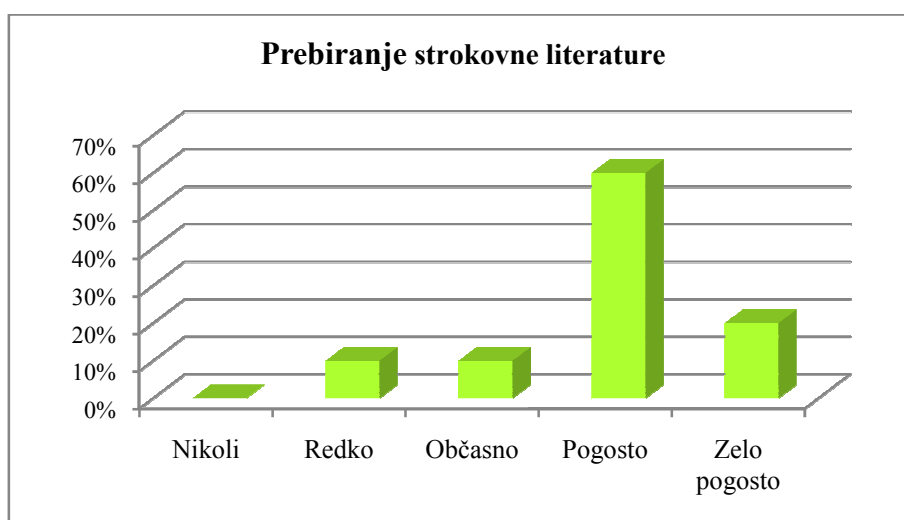
Slika 7: Prikaz vzorca računovodskih servisov v Novi Gorici po pogostosti udeležbe na izobraževanjih

Tudi pri tem vprašanju sem preverjala kakovost storitev računovodskih servisov, in sicer na podlagi pogostosti prebiranja sprememb davčne in računovodske zakonodaje v uradnem listu, portalih, biltenih, revijah itd.

Kot je razvidno iz grafa na Sliki 8, v povprečju vprašani računovodski servisi pogosto prebirajo strokovno literaturo. Računovodski servisi, ki so odgovorili, da zelo pogosto prebirajo strokovno literaturo, so zopet tisti, ki imajo prihodke na letni ravni višje od 50.000 EUR in imajo povprečno več kot dva zaposlena.

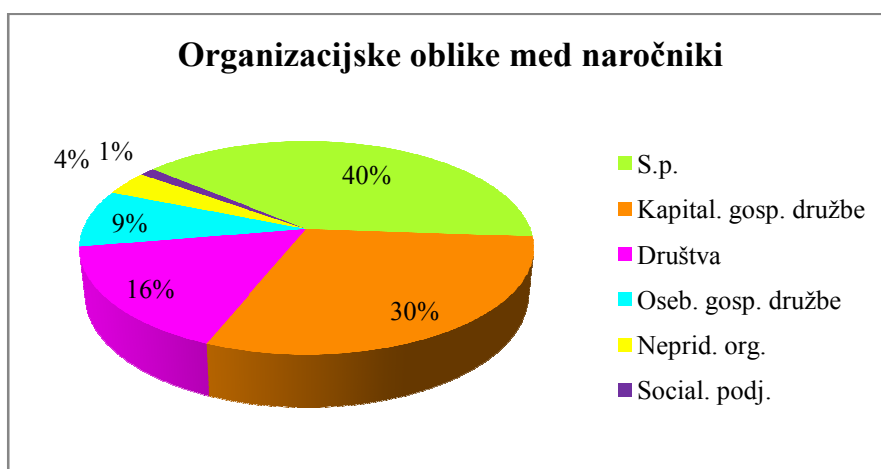
Slika 8: Prikaz vzorca računovodskih servisov v Novi Gorici po pogostosti prebiranja strokovne literature

9.2 Organizacijske oblike pri naročnikih računovodskih servisov v Novi Gorici

Anketiranci so med naštetimi vrstami organizacijskih oblik morali izbrati tiste, ki se pojavljajo med njihovimi naročniki. Za pridobitev podatkov o približnem deležu različnih organizacijskih oblik med naročniki je anketiranec moral zapisati številko, ki naj bi povedala rang pogostosti. Rezultate grafično predstavljam na Sliki 9, kjer je razvidno, da se med vprašanimi računovodskimi servisi najpogosteje pojavlja pravnoorganizacijska oblika samostojnega podjetnika posameznika. Tej organizacijski obliki sledijo kapitalske gospodarske družbe, med katerimi se najbrž najpogosteje pojavljajo družbe z omejeno odgovornostjo. Kot tretja po vrsti sledijo društva, za njimi pa osebne gospodarske družbe, med katerimi najbrž prevladujejo družbe z neomejeno odgovornostjo. Zadnji navedeni organizacijski obliki sta nepridobitne organizacije in socialna podjetja, slednja se je pojavila le pri enem anketirancu. Med vprašanimi noben računovodski servis ne opravlja računovodskih storitev za invalidske organizacije, zadruge in uporabnike enotnega kontnega načrta.

Slika 9: Prikaz vzorca računovodskih servisov v Novi Gorici po poslovnoorganizacijskih oblikah med naročniki

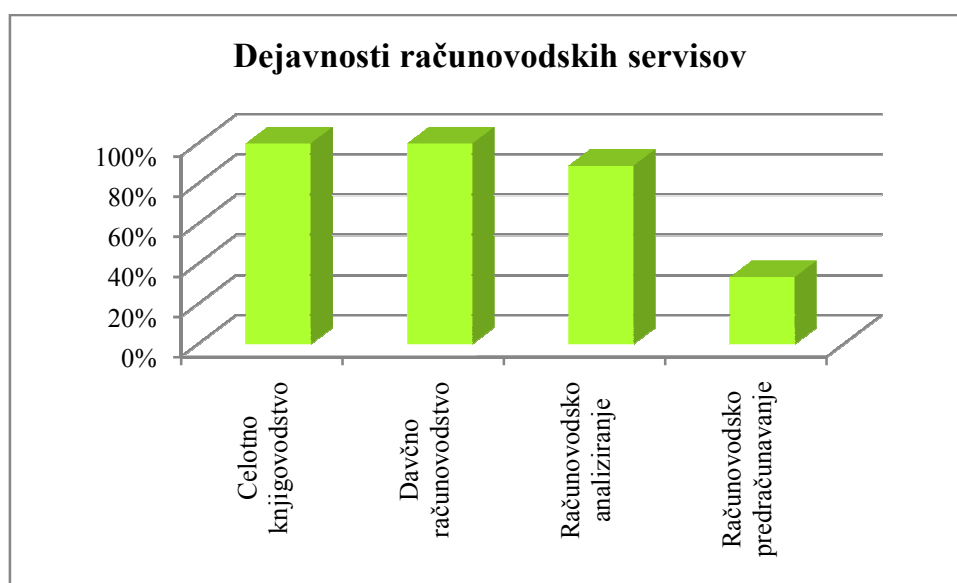

9.3 Vrste dejavnosti računovodskih servisov

Ta del vprašalnika sem sestavila tako, da sem anketirance najprej na splošno vprašala, katere dejavnosti opravljajo za svoje naročnike. Vsi anketiranci so si enotni, da opravljajo dejavnosti knjigovodstva, ki med drugim zajemajo tudi pripravo temeljnih računovodskih izkazov. Enako velja pri opravljanju dejavnosti davčnega računovodstva, ki jo vsi vprašani opravljajo za svoje naročnike.

Odgovori so si nekoliko raznoliki pri izbiri opravljanja dejavnosti računovodskega predračunavanja in računovodskega analiziranja; prikazujem jih na Sliki 10. Ena tretjina vprašanih je odgovorila pozitivno na vprašanje o opravljanju računovodskega predračunavanja, med temi so to vsi tisti računovodski servisi, ki imajo več kot 50.000 EUR prihodkov na letni ravni in več kot dva zaposlena. Zaradi morebitne nerazumljivosti, kaj vse zajema dejavnost računovodskega analiziranja, sem vprašanje v vprašalniku zastavila še enkrat, s tem da sem v odgovorih jasno podala glavne dejavnosti računovodskega analiziranja. Tako lahko zaključim, da samo en računovodski servis ne opravlja dejavnosti davčnega analiziranja.

Slika 10: Prikaz storitev vzorca računovodskih servisov v Novi Gorici

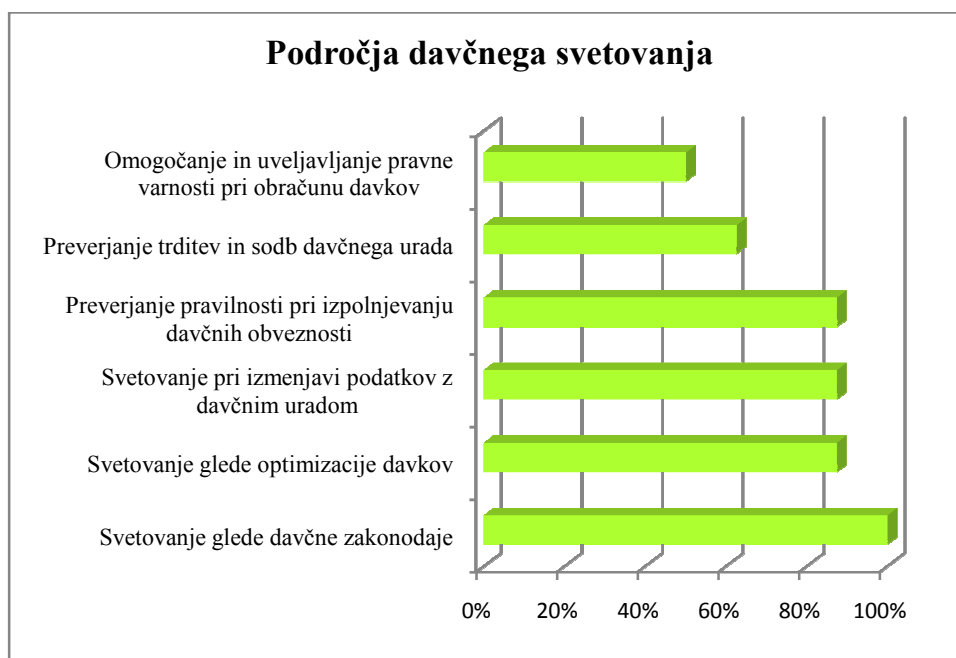
Tisti računovodski servisi, ki opravljajo dejavnosti računovodskega analiziranja, so v vprašalniku morali izbrati, katere naloge računovodskega analiziranja opravljajo za svoje naročnike. Največ jih izdeluje primerjavo rezultatov med tekočim in preteklim letom oziroma več preteklimi leti. Redkeje izdelujejo primerjavo doseženega z načrtovanim, od tega jih več kot polovica izdeluje tudi obrazložitve odmakov med načrtom in doseženimi rezultati. Izračun temeljnih računovodskih kazalnikov izdeluje le ena tretjina računovodskih servisov, ki opravlja dejavnosti računovodskega analiziranja.

Vsi izmed vprašanih računovodskih servisov v Novi Gorici opravljajo dejavnosti davčnega računovodstva. Anketiranci so med podanimi odgovori morali izbrati tiste naloge davčnega računovodstva, ki jih opravljajo za svoje naročnike. Vsi vprašani računovodski servisi v okviru davčnega računovodstva izdelujejo davčne obračune za davčne organe in pripravljajo davčno obračunsko bilanco. Tak odgovor je pričakovan, saj naročniki uporabljajo storitev računovodskih servisov predvsem zaradi tega. V nekoliko manjši meri

računovodski servisi izdelujejo davčne napovedi in ponujajo storitve davčnega svetovanja. Izmed vprašanih pa jih najmanj ponuja storitve davčnega planiranja.

Ena izmed pomembnih nalog davčnega računovodstva je davčno svetovanje. Anketiranci, ki so izbrali možnost, ki potrjuje, da davčno svetovanje ponujajo naročnikom, so morali kasneje izbrati še področja, za katera opravljajo davčno svetovanje. Iz Slike 11 je razvidno, da vsi vprašani računovodski servisi naročnikom svetujejo v zvezi z davčno zakonodajo. S tem razumem, da računovodski servis naročnikom posreduje ažurne spremembe zakonodaje in da skrbi, da naročnik posluje skladno z zakoni. Manj pogosta so svetovanje glede optimizacije davkov, svetovanje pri izmenjavi podatkov z davčnim uradom in preverjanje pravilnosti pri izpolnjevanju davčnih obveznosti. V še manjši meri se pojavlja preverjanje trditev in sodb davčnega urada s strani računovodskih servisov. Razlog, da to področje davčnega svetovanja ni toliko prisotno med računovodskimi servisi, lahko izhaja iz samih trditev in sodb davčnega urada, ki jih naročniki ne prejema osebno. Zadnje področje davčnega svetovanja predstavlja omogočanje in uveljavljanje pravne varnosti pri obračunu davkov, kar lahko razumemo kot ščitenje naročnika pred zakonom in davčnim uradom. Od vseh računovodskih servisov, ki opravljajo davčno svetovanje, jih le pol omogoča in uveljavlja pravno varnost pri obračunu davkov.

Slika 11: Prikaz področij davčnega svetovanja, za katera vzorec računovodskih servisov v Novi Gorici največkrat svetuje

Tisti anketiranci, ki naročnikom ponujajo davčno računovodstvo, so v vprašalniku morali označiti, kako pogosto to dejavnost opravljajo za različne organizacijske oblike med naročniki. V eni izmed prejšnjih točk sem že napisala rezultate glede izvajanja davčnega

računovodstva, to dejavnost opravljajo vsi vprašani računovodski servisi. Organizacijske oblike, ki se pojavljajo med naročniki vprašanih računovodskih servisov, so: samostojni podjetniki posamezniki, kapitalske gospodarske družbe, društva, osebne gospodarske družbe, nepridobitne organizacije in socialna podjetja.

Vsi vprašani računovodski servisi opravljajo storitve davčnega računovodstva za naročnike, ki imajo organizacijsko obliko kapitalskih gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov posameznikov. Ocenjujejo, da dejavnosti davčnega računovodstva zelo pogosto opravljajo tako za kapitalske gospodarske družbe kot za samostojne podjetnike posameznike. Le en anketiranec odgovarja, da za samostojne podjetnike posameznike občasno opravlja dejavnosti davčnega računovodstva, ostali so si enotni, da te dejavnosti opravljajo enako pogosto za kapitalske gospodarske družbe in samostojne podjetnike posameznike.

Po prisotnosti organizacijskih oblik naročnikov pri vprašanih računovodskih servisih sledijo društva, za katera računovodski servisi v povprečju redko opravljajo storitve davčnega svetovanja. Ena tretjina računovodskih servisov, katerih naročniki so društva, je v vprašalniku označila, da za društva ni nikoli opravljala dejavnosti davčnega računovodstva. Pri osebnih gospodarskih družbah se dejavnost davčnega računovodstva izvaja od občasno do pogosto. Od redko do občasno je prisotno davčno računovodstvo pri naročnikih, ki spadajo med nepridobitne organizacije. Med vsemi vprašanimi se le pri enem računovodskem servisu pojavijo zadruge in socialna podjetja, vprašani odgovarja, da zanje ravno tako občasno opravljajo dejavnosti davčnega računovodstva.

9.4 Odnos naročnikov do računovodskega servisa

Anketirancem sem podala pet trditev glede njihovih naročnikov, označiti so morali, v kolikšni meri trditve pri njih držijo. Zaradi lažje razumljivosti na začetku vsake razlage trditve navajam trditev, za katero so morali anketiranci izraziti strinjanje.

1. Naši naročniki so dobro seznanjeni z delom, ki ga zanje opravljamo.

V povprečju vprašani računovodski servisi trdijo, da njihovi naročniki niso dobro seznanjeni z delom, ki ga računovodski servis zanje opravlja. Med odgovori sta dva računovodska servisa odgovorila ravno nasprotno, in sicer, da njihovi naročniki točno vedo, kaj računovodski servis zanje opravlja. Razlog, zakaj sta ta dva anketiranca odgovorila drugače od večine, je lahko odnos med računovodskim servisom in naročnikom, v katerem računovodski servis točno obrazloži svojo funkcijo in naloge, ki jih za naročnika opravlja.

2. Naši naročniki dobro poznajo slovensko davčno zakonodajo in računovodstvo kot del poslovanja podjetja.

Opazam, da se isti anketiranci, ki se s prvo trditvijo niso strinjali, tudi z drugo ne strinjajo, in obratno. Strinjanje s trditvijo o seznanjenosti naročnikov z delom računovodskega servisa je tesno povezano s trditvijo o naročnikovem poznavanju slovenske zakonodaje in računovodstva. V povprečju vprašani računovodski servisi trdijo, da njihovi naročniki slabo do srednje dobro poznajo slovensko davčno zakonodajo in računovodstvo kot del poslovanja podjetja.

3. Naši naročniki prinašajo k nam urejeno dokumentacijo.

Tudi pri tretji trditvi je mogoče opaziti podobnost med odgovori istih anketirancev v primerjavi s prejšnjima trditvama. V povprečju naročniki v računovodske servise prinašajo delno urejeno dokumentacijo. Posebnih nestrinjanj ali zelo močnega strinjanja s trditvami med odgovori ni bilo.

4. Naši naročniki imajo dobro organizirano notranje računovodstvo.

Anketiranci menijo, da njihovi naročniki nimajo dobro organiziranega notranjega računovodstva. Od vprašanih jih je približno 20 % takih, ki se s trditvijo zelo ne strinjajo, kar lahko pomeni, da njihovi naročniki sploh nimajo organiziranega notranjega računovodstva.

5. Izmed naših storitev je našim naročnikom pomembno le, da so zadovoljene zahteve davčnega urada in ostale zakonske obveznosti.

Računovodski servisi se v povprečju strinjajo, da je njihovim naročnikom izmed njihovih storitev pomembno le, da so zadovoljene zahteve davčnega urada in ostale zakonske obveznosti.

9.5 Naročniki računovodskih servisov in davčna politika

1. Nekateri naši naročniki imajo celovito davčno politiko

Anketiranci menijo, da njihovi naročniki nimajo razvite celovite davčne politike. Izmed vprašanih je približno 40 % takih, ki se s to trditvijo popolnoma ne strinjajo, kar pomeni, da najbrž noben njihov naročnik nima razvite celovite davčne politike. Približno 30 % vprašanih pa je mnenja, da njihovi naročniki imajo celovito davčno politiko. V nadaljevanju so računovodski servisi, ki imajo naročnike s celovito davčno politiko, zapisali, da so taki naročniki v večini primerov družbe z omejeno odgovornostjo, manj pa je samostojnih podjetnikov posameznikov.

2. Naši naročniki imajo le davčno načrtovanje, saj v okviru predračunskih temeljnih računovodskih izkazov za poslovne namene sestavljajo tudi predračunske davčne izkaze.

Z navedeno trditvijo sem želela ugotoviti, ali imajo naročniki računovodskih servisov razvit vsaj del davčne politike – to je davčno načrtovanje, ki vključuje sestavo predračunskih davčnih izkazov. Vprašani menijo, da njihovi naročniki tudi tega področja

davčne politike nimajo razvitega. Delno strinjanje s trditvijo je opaziti pri tistih anketirancih, ki so pozitivno odgovorili na trditev o davčni politiki.

3. Naši naročniki pri poslovnih odločitvah analizirajo tudi vpliv davkov na posledice poslovne odločitve.

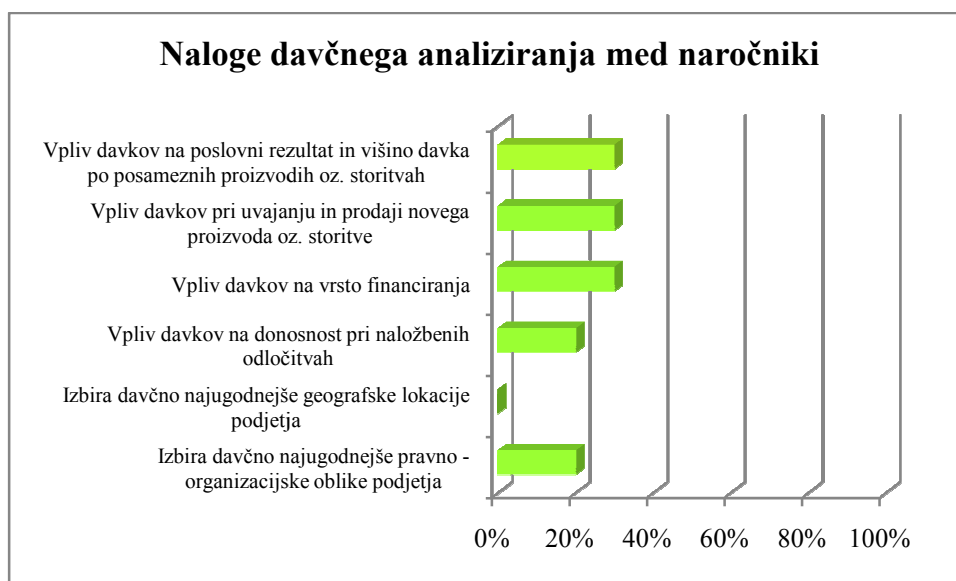
Vsi anketiranci se strinjajo, da njihovi naročniki pri poslovnih odločitvah analizirajo vpliv davkov na posledice poslovne odločitve. Tudi pri tej trditvi sem želela preveriti, ali imajo naročniki razvit ta del davčne politike. Izkazalo se je, da je ta del davčne politike prisoten med naročniki, saj preden naročnik izvede kakšno poslovno odločitev, analizira, kakšen vpliv bodo imeli davki nanjo.

4. Nekateri naši naročniki imajo razvito davčno analiziranje.

Pri tej trditvi so odgovori anketirancev dokaj različni, v povprečju pa kažejo, da se s trditvijo delno ne strinjajo. Približno 60 % vprašanih se s trditvijo ne strinja oziroma se sploh ne strinja, kar pomeni, da imajo njihovi naročniki slabo razvito davčno analiziranje ali pa da davčnega analiziranja sploh nimajo razvitega. Ostalih 40 % vprašanih odgovarja na trditev pozitivno. V nadaljevanju navajajo, da so naročniki, ki imajo razvito davčno analiziranje, predvsem družbe z omejeno odgovornostjo in samostojni podjetniki posamezniki.

Vprašanje o nalogah davčnega analiziranja, ki jih izvajajo naročniki računovodskih servisov, sem zastavila vsem anketirancem, čeprav morda niso pritrilno odgovorili na vprašanje o prisotnosti davčnega analiziranja pri njihovih naročnikih. Vprašani so označili naloge, ki so v sklopu davčnega analiziranja značilne za njihove naročnike. Stopnja izbranih odgovorov je bila pri tej točki zelo nizka, razlog za slabo izbiro odgovorov je lahko ta, da se naročniki pri poslovanju na splošno ne srečujejo s takimi dilemami oziroma področji. Anketiranci so odgovorili, da pri davčnem analiziranju največkrat opravljajo naloge preverjanja vpliva davkov na vrsto financiranja, vpliva davkov pri uvajanju in prodaji novega proizvoda oziroma storitve ter vpliva davkov na poslovni rezultat in višino davka po posameznih proizvodih in storitvah. Davčno analiziranje se redkeje izvaja pri drugih nalogah, kot sta na primer izbira davčno ugodnejše pravnoorganizacijske oblike podjetja in preverjanje vpliva davkov na donosnost pri naložbenih odločitvah. Naročniki vprašanih računovodskih servisov se ne zanimajo za izbiro davčno najugodnejše geografske lokacije podjetja. Odgovore grafično predstavljam na Sliki 12.

Slika 12: Prikaz nalog davčnega analiziranja, ki jih izvajajo naročniki vzorca računovodskih servisov v Novi Gorici

9.6 Ugotovitve raziskave

Davčno računovodstvo je obširna veja računovodstva, pri kateri mora izvajalec le-tega dobro poznati davčno zakonodajo in poslovno okolje panoge, kjer podjetje posluje. V tistih organizacijah, ki imajo organizirano zunanje računovodstvo, torej je ta funkcija prepuščena računovodskim servisom, lahko funkcijo računovodstva v celoti opravlja računovodski servis ali pa se določene naloge razporedijo med servisom in naročnikom. Enako velja za davčno računovodstvo in z njim povezano davčno politiko. Ne glede na to, kdo je v celoti odgovoren za to funkcijo, mora računovodski servis skrbno slediti spremembam zakonodaje, biti dobro obveščen, naučen in sposoben podati prave informacije, ki bodo naročnikom prinesle želene rezultate. Menim, da udeležba na raznih izobraževanjih in branje strokovne literature pozitivno vplivata na kakovost storitev računovodskega servisa ter posledično tudi na pomoč pri oblikovanju davčne politike oziroma izvajanje davčnega računovodstva. Iz rezultatov ankete lahko zaključim, da **računovodski servisi v Novi Gorici ponujajo kakovostne storitve, saj se pogosto izobražujejo in prebirajo strokovno literaturo**. Iz ugotovljenega lahko sklepam, da imajo tudi zadostno znanje za izvajanje davčnega računovodstva.

Med organizacijskimi oblikami naročnikov računovodskih servisov, ki delujejo na območju Nove Gorice, prevladujejo predvsem samostojni podjetniki posamezniki in družbe z omejeno odgovornostjo. **Zanje vsi računovodski servisi opravljajo predvsem**

naloge knjigovodenja in davčnega računovodstva, manj računovodskih servisov pa opravlja storitve računovodskega analiziranja.

Vprašani računovodski servisi v okviru davčnega računovodstva sestavljajo predvsem davčne obračune, v manjši meri pa izdelujejo davčne napovedi in opravljajo storitve davčnega svetovanja. Storitve davčnega načrtovanja pa ponuja nizek delež vprašanih. Davčno svetovanje po večini izvajajo na ravni upoštevanja in izpolnjevanja zahtev davčne zakonodaje. **Manj je svetovanja glede optimizacije davčnih obveznosti**, čeprav se vprašani računovodski servisi strinjajo, da naročniki pri poslovnih odločitvah analizirajo vpliv davkov na posledice poslovne odločitve.

Dejavnosti davčnega računovodstva opravljajo vsi vprašani računovodski servisi, ki trdijo, **da jih enako pogosto opravljajo tako za kapitalske gospodarske družbe (družbe z omejeno odgovornostjo) kot za samostojne podjetnike posameznike**. Pri navedeni trditvi navajajo, da storitve davčnega računovodstva za obe organizacijski obliki izvajajo zelo pogosto.

Vprašani računovodski servisi v manjši meri opravljajo storitve računovodskega predračunavanja in redko izdelujejo davčne napovedi, med katere spada davčna bilanca. Iz tega lahko sklepam, da računovodski servisi ne sestavljajo predračunskih bilanc stanja in predračunskih izkazov poslovnega izida, ter posledično niti ne predračunov davčnih prihodkov in davčnih odhodkov ter vpliva davčnih olajšav na predračunski poslovni izid.

Naročniki računovodskih servisov v Novi Gorici v povprečju nimajo razvite celovite davčne politike in niti ne davčnega načrtovanja. Pri odgovorih je opaziti, da je nekaj naročnikov takih, ki sploh nimajo razvite davčne politike, nekaj naročnikov pa je takih, ki imajo razvito celovito davčno politiko. **Med slednjimi so večinoma družbe z omejeno odgovornostjo, manj pa je samostojnih podjetnikov posameznikov**. Enako velja za davčno načrtovanje, ki je prisotno le pri naročnikih, ki imajo razvito tudi davčno politiko.

Z vprašalnikom se je pokazalo, da sta **računovodsko analiziranje in ravno tako davčno analiziranje slabo razvita med naročniki računovodskih servisov**. Naročniki navajajo tudi, da ni razlik med organizacijskima oblikama in izvajanjem davčnega analiziranja. V sklopu davčnega analiziranja največkrat preverjajo vpliv davkov na vrsto financiranja, prodajo novega proizvoda in poslovni rezultat.

Potrjujem temeljno hipotezo, da naročniki storitev računovodskih servisov nimajo prave davčne politike in posledično niti ne davčnega načrtovanja. Z vprašalnikom sem pridobila podatke, ki kažejo, da naročniki po večini sploh nimajo razvite davčne politike, niti davčnega načrtovanja ne uporabljajo veliko. Opaziti je, da naročniki stremijo po zmanjšanju davčnih obveznosti in iskanju najbolj optimalne davčne rešitve, kar je po drugi

strani tudi nezapisana naloga računovodskih servisov. Iz pridobljenih podatkov je opaziti tudi odstopanje od povprečja, saj imajo nekateri računovodski servisi tudi take naročnike, ki imajo razvito celovito davčno politiko. Takšni naročniki imajo razvito tudi notranje računovodstvo, najbrž že sami posebej veliko vplivajo na razvoj in izvajanje davčne politike in posledično davčnega načrtovanja. Menim, da so naročniki računovodskih servisov predvsem mikro družbe z omejeno odgovornostjo in samostojni podjetniki posamezniki, ki poslujejo v obsegu majhnega dobička, zgolj zaradi zagotavljanja dobrega življenjskega sloga. Med njimi ni veliko takih, ki stremijo za visokimi dobički in naložbami v poslovanje, kar posledično tudi zahteva dobro razvito davčno politiko. Taka podjetja, ki imajo vizijo velike rasti, so navadno že v osnovi večja, oziroma imajo razvito tudi notranje računovodstvo, ki uspešno vodi tudi davčno politiko podjetja. Menim, da takšna podjetja ne potrebujejo storitev računovodskih servisov, ampak kvečjemu nasvete davčnosvetovalnih hiš oziroma samostojnih davčnih svetovalcev. To, da so naročniki računovodskih servisov v Novi Gorici večinoma takšna mikro podjetja, ki jih zanima le minimalen dobiček, sklepam iz odgovorov o značilnosti naročnikov. Naročniki, na primer, ne poznajo storitev in dela, ki jih računovodski servis zanje opravlja, predvsem jim je pomembno, da so zadovoljene zahteve davčnega urada in ostale zakonske obveznosti.

Mnenja sem, da je davčna politika nujna pri širšem in rastočem poslovanju podjetij, ki želijo ustvariti visoke dobičke. Pri tem je ključno, da dolgoročno zasledujejo cilje optimiranja davčnih obveznosti. Podjetniki bodo pri tem uspešni, če bodo poleg osnovnega cilja davčnega optimiranja zasledovali tudi druge ekonomske cilje zaposlenih in okolja. Osnovni cilj davčnega optimiranja, ki naj bi bil čim večji neto dobiček, kratkotrajno prinaša donos predvsem vodilnim v organizaciji, dolgoročno pa lahko privede do konflikta s cilji zaposlenih in širšega okolja. V takem primeru morajo imeti podjetja resnično dobro oblikovani poslovno in davčno politiko. Z vprašalnikom sem pridobila tudi odgovore, da imajo nekatera podjetja organizirano celovito davčno politiko in notranje računovodstvo ter se spoznajo na davčno in računovodsko zakonodajo.

Zavračam podhipotezo, da temeljna hipoteza velja bolj za samostojne podjetnike posameznike kot za družbe z omejeno odgovornostjo. V vprašalniku ni opaziti velike razlike med zahtevami družb z omejeno odgovornostjo in samostojnimi podjetniki posamezniki. Računovodski servisi se strinjajo, da so zahteve glede davčnega računovodstva pri obeh organizacijskih oblikah enake. Le pri vprašanju, kateri naročniki imajo razvito celovito davčno politiko, se odgovor, da so to družbe z omejeno odgovornostjo, pojavi enkrat več kot odgovor samostojni podjetniki posamezniki. Menim, da do teh razlik ne prihaja, ker so naročniki računovodskih servisov predvsem ena oseba, ki vodi svojo dejavnost, in je organizirana bodisi kot samostojni podjetnik posameznik bodisi kot družba z omejeno odgovornostjo. Kakšno organizacijsko obliko izbere, je odvisno od njegove preference – naj bo to primernejša obdavčitev za njegovo dejavnost, prosti dotok denarja, povezanost z drugimi dohodki, ki jih dosega kot fizična oseba, itd. V

osnovi pa tako samostojni podjetnik posameznik kot družba z omejeno odgovornostjo stremita k istim ciljem in optimiranju davkov, ter se posledično odločita, ali bosta vodila davčno politiko ali ne.

SKLEP

Vsaka organizacija, ki je ustanovljena za opravljanje pridobitne dejavnosti, ima v viziji zastavljenih več ciljev, najpogosteje se med najvišjimi pojavlja cilj po čim večjem neto dobičku. Neto dobiček organizacije je tisti dobiček, ki ostane po plačilu davčnih dajatev iz ustvarjenega dobička. Pomembno je, da organizacija dobro pozna davčno zakonodajo in skrbno načrtuje poslovanje v prihodnosti, saj si s tem omogoča morebitne davčne prihranke v prihodnjem poslovanju. To področje proučuje davčno računovodstvo, ki za take namene vodi posebno davčno politiko.

Za razvoj podjetja je torej nujno dobro organizirano in sistematizirano davčno računovodstvo, ki ga je mogoče doseči z vključevanjem davkov v vse ravni upravljalno-vodstvenega procesa. Davčno računovodstvo je tisti del računovodstva, ki se ukvarja s pridobivanjem računovodskih informacij, ki so pomembne za sprejemanje odločitev o davkih. Glavna naloga je sestava davčnih izkazov, med katere se kot najpomembnejša uvršča davčna bilanca. V Sloveniji je davčna bilanca tesno povezana s poslovno bilanco, zato se pri davčnem načrtovanju podjetja izhaja iz podatkov iz predračunskih računovodskih izkazov – to sta predračunski izkaz poslovnega izida in predračunska bilanca stanja.

Za oblikovanje različnih davčnih strategij in odločitev glede doseganja davčnih ciljev skrbi davčna politika. Izvajanje davčne politike poteka v treh fazah, ki zajemajo analizo izhodiščne situacije v podjetju in določitev davčnih ciljev, davčno načrtovanje in analizo možnosti za doseganje teh ciljev ter davčno nadziranje in analiziranje.

V magistrskem delu sem želela preveriti, ali imajo naročniki storitev računovodskih servisov razvito davčno politiko in posledično tudi davčno načrtovanje, pri tem pa me je zanimalo, ali to bolj velja za družbe z omejeno odgovornostjo ali za samostojne podjetnike posameznike. To sem preverjala na podlagi vzorca iz populacije računovodskih servisov, registriranih na upravni enoti Nova Gorica.

Organizacije lahko organizirajo lastno samostojno davčno-računovodsko službo ali pa davčno računovodstvo prenesejo na zunanjega davčnega svetovalca oziroma računovodski servis. Računovodski servisi v osnovi ponujajo računovodske storitve, ki so knjigovodenje, računovodsko predračunavanje, računovodsko nadziranje in analiziranje. Računovodski servisi v Novi Gorici po večini opravljajo storitve knjigovodenja, računovodskega nadziranja in analiziranja, računovodsko predračunavanje je zapostavljeno.

Računovodski servisi poleg računovodskih storitev izvajajo tudi davčnosvetovalne storitve. Cilj davčnega svetovanja je oblikovanje take davčne strategije, ki bo v prihodnosti prinesla kar najmanj neželenih davčnih posledic. Davčno svetovanje je tesno povezano z davčnim računovodstvom, ki ga naročnikom ponujajo vsi vprašani računovodski servisi v Novi Gorici. Nalogi, ki ju v sklopu davčnega računovodstva opravljajo, sta izdelovanje davčnih obračunov za davčne organe in priprava davčne obračunske bilance. Le redki računovodski servisi izdelujejo davčne napovedi ter opravljajo storitve davčnega svetovanja in storitve davčnega načrtovanja.

Po opravljeni raziskavi lahko trdim, da naročniki računovodskih servisov v Novi Gorici po večini sploh nimajo razvite davčne politike, niti davčnega načrtovanja ne uporabljajo veliko. Ugotavljam, da naročniki sicer stremijo po zmanjšanju davčnih obveznosti in iskanju najbolj optimalne davčne rešitve, vendar za to ne uporabljajo mehanizma davčne politike. Sicer je iz pridobljenih podatkov opaziti, da so naročniki računovodskih servisov tudi takšni z razvito celovito davčno politiko. Ugotavljam tudi, da ni velike razlike med zahtevami družb z omejeno odgovornostjo in samostojnimi podjetniki posamezniki. Računovodski servisi se namreč strinjajo, da so zahteve glede davčnega računovodstva pri obeh organizacijskih oblikah enaki.

Razlog, zakaj naročniki računovodskih servisov v Novi Gorici nimajo razvite celovite davčne politike, lahko iščem pri samih naročnikih. Menim, da so naročniki računovodskih servisov predvsem mikro podjetja in samostojni podjetniki posamezniki, ki poslujejo v obsegu majhnega dobička, zgolj zaradi zagotavljanja dobrega življenjskega sloga. Njihov cilj niso visoki dobički, zato niti nimajo računovodskega načrtovanja – predračunavanja, davčnega načrtovanja in navsezadnje ne davčne politike. Najbrž imajo celovito davčno politiko razvite večje organizacije, ki imajo tudi organiziran lastni davčno-računovodski oddelek, ki skrbi za razvoj davčne politike.

Na splošno mislim, da so računovodski servisi tako v Novi Gorici kot v Sloveniji pripravljeni opravljati ves spekter kakovostnih računovodskih in davčnosvetovalnih storitev za mikro in mala podjetja, ampak med njihovimi naročniki še vedno prevladujejo takšni, ki nastopajo kot samostojni podjetnik posameznik z nobenim zaposlenim ali kot družba z omejeno odgovornostjo, ki ima enega zaposlenega, in katerih cilj je le obstoj na trgu.

LITERATURA IN VIRI

1. Bauer, J. (2010). Die Beendigung eines unternehmerischen Engagements als Problem der Steuerberatung. *Unternehmensbesteuerung : Festschrift für Norbert Herzig zum 65. Geburtstag* (str. 439–458). München: Beck.
2. Belak, J. (1993). *Podjetništvo, politika podjetja in management*. Maribor: Obzorja.
3. Bleicher, K. (1996). *Das Konzept integriertes Management*. Frankfurt am Main, New York: Campus.
4. Bogen, E. (1995). *Steuerliche Zielvorstellungen in Unternehmen und Möglichkeiten ihrer Realisierung*. Frankfurt am Main: Verlag Helblingund Lichtenhahn.
5. Bongard, S. (1994). *Outsourcing – Entscheidungen in der Informationsverarbeitung: Entwicklung eines computergestützten Portfolio – Instrumentariums*. Wiesbaden: Deutscher Universität Verlag.
6. Čokelc, S. (2010). Davčni kontroling. *Revidicom*. Najdeno 25. avgusta 2015 na spletnem naslovu <http://revidicom.si/index.php/clanki/file/14-davcni-kontroling?start=25>
7. Čokelc, S., Kokotec Novak, M., & Franc, M. (2016). *Davčna morala in davčne utaje*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
8. Fischer, T. (2004). *Qualitätssicherung in der Steuerberatung – Verfahren der externen Qualitätskontrolle für den Berufsstand der Steuerberater*. Berlin: Verlag des Wissenschaftlichen Instituts der Steuerberater GmbH.
9. Freidank, C.– C. (1996). *Ansatzpunkte für die Entwicklung eines Steuercontrolling*. München: Beck.
10. Glažar, T. (2011). *Trženje računovodskih storitev v Sloveniji*. Brezovica pri Ljubljani: Inštitut za računovodstvo.
11. Grotherr, S. (2011). *Handbuch der internationalen Steuerplanung*. Herne: NWB Verlag.
12. Hatfield, R. C. (1998). *The Effect of Communication Between Tax Research Team Members on the Use of New Evidence*. University of Florida.
13. Hauptman, L. (2003). *Vpliv davkov na politiko podjetja*. *Organizacija*, 39(9), 589–597.
14. Hauptman, L. (2004). Davčni cilji na ravni politike podjetja. *Naše gospodarstvo*, 50(1/2), 5–13.
15. Hauptman, L., Kokotec – Novak, M., & Čoklc, S. (2011). *Davčno računovodstvo*. Maribor: Skripta za predavanje.
16. Hebig, M. (1984). *Steuerabteilung und Steuerberatung in der Großunternehmung*. Berlin: Erich Schmidt Verlag.
17. Hilke, W. (1995). *Bilanzpolitik*. Wiesbaden: Gabler Verlag.
18. Horvat, R. (2003a). Prednosti in slabosti zunanjega izvajanja računovodenja. *Zbornik 35. simpozija o sodobnih metodah v računovodstvu, financah in reviziji* (str. 87–103). Portorož: Zveza ekonomistov Slovenije in Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.

19. Horvat, R. (2003b). *Računovodski servisi v Sloveniji. Zbornik referatov, 5. kongres računovodskih servisov*. Portorož: Gospodarska zbornica Slovenije. str. 69–86.
20. Horvat, R. (2003c). Statistično poročilo raziskave o razvitosti računovodskih servisov pri Gospodarski zbornici Slovenije in Inštitut za računovodstvo, revizijo in svetovanje na Ekonomsko-poslovni fakulteti Univerze Maribor.
21. Igličar, A., & Hočevár, M. (2011). *Računovodstvo za managerje*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
22. Kaiser, K. (1995). *Steuerberatung als Risiko-Management*. Köln: Verlag Otto Schmidt.
23. Kavčič, S., Klobučar Mirovič, N., & Vidic, D. (2007). *Poslovodno računovodstvo*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
24. Kodeks poklicne etike preizkušenega davčnika. (2000). Najdeno 19.5.2016 na spletnem naslovu http://www.si-revizija.si/sites/default/files/dav-Kodeks_etike_preiz_dav.pdf
25. Kodeks etike za računovodske strokovnjake. (2012). Najdeno 26.05.2016 na spletnem naslovu: http://www.si-revizija.si/sites/default/files/rev-kodeks_etike_iesba.pdf
26. Kokotec - Novak, M. (1996). *Davčno računovodstvo in davčna politika podjetja*. 28. Simpozij o sodobnih metodah v računovodstvu in poslovnih financah. Portorož. 107–117.
27. Kokotec - Novak, M. (2000). *Vpliv poslovne bilance na davčno bilanco pri različnih gospodarskih subjektih (gospodarske družbe, podjetniki posamezniki) in načrtovanje davkov*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
28. Kokotec - Novak, M., & Hauptman, L. (2012). *Davčno računovodstvo*. Maribor: Univerzitetna založba univerze.
29. Kokotec - Novak, M., Repovž, L., & Čokelc, S. (1998). *Zbrano gradivo za predmet davščine in davčno svetovanje*. Maribor: Ekonomsko - poslovna fakulteta.
30. Kubr, M. (1992). *Management Consulting. A guide to the profession*. Geneva: International Labour Office.
31. Lanis, R., & Richardson, G. (2011). *Corporate social responsibility and tax aggressiveness: An empirical analysis*. Sydney: School of Accounting, Faculty of Business, University of Technology.
32. Lehr, J. (1998). *Die zivilrechtliche Haftung des Steuerberaters beim Auftrag zur Buchführung, Abschlußerstellung und umfassenden Beratung unter besonderer Berücksichtigung der Rechtsnatur, der werkvertraglichen Sachmängelhaftung und der Verjährung nach 68 StBerG*. Frankfurt: Verlag Peter Lang.
33. Odar, M., Kavčič, S., & Koželj, S. (2003). Organiziranost računovodstva v slovenskih podjetjih. *Revizor*, XIV (4–5), 23–37.
34. Pravilnik o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava. *Uradni list RS* št. 134/2003, 34/2004, 13/2005, 114/2006 – ZUE, 138/2006, 120/2007, 112/2009, 58/2010, 97/2012 in 100/2015.
35. Pravilnik o transfernih cenah. *Uradni list RS* št. 141/2006 in 4/2012.

36. Prelič, S. (2006). *Oris pravne ureditve prenehanja pravnih subjektov*. Maribor: Pravna fakulteta
37. Preuss, M. (2006). *Die Reform des Berufszugangs zum Steuerberater und Wirtschaftsprüfer: Entwicklung zukunftsorientierter Ausbildungskonzepte*. Bonn: Stollfuss Verlag.
38. Rose, G. (1995). *Einführung in den Beruf des Steuerberaters*. Köln: Verlag Otto Schmidt.
39. Schmitz, E. (2002). *Der Steuerberatungsmarkt in Deutschland: wettbewerbfeindliche Aspekte des Steuerberatungsmarkts und deren Konsequenzen für kleine und mittelgroße Mandate unter besonderer Berücksichtigung des Berufsrechts der Steuerberater*. Berlin: Verlag Duncker & Humbolt.
40. Schneeloch, D. (1994). *Besteuerung und betriebliche Steuerpolitik*. München: Verlag Franz Vahlen.
41. Schwan, K., & Spiel, K. G. (2002). *Erfolgreich Beraten: Grundlagen der Unternehmensberatung*. München: Verlag Vahlen.
42. Slovenski računovodski standardi 2016. *Uradni list RS* št. 95/2015.
43. Špes, D. (2002). *Optimiranje davčnih obveznosti*. Miklavž: Bilanstrade.
44. Turk, I., & Melavc, D. (2001). *Računovodstvo*. Kranj: Moderna organizacija.
45. Turk, I., Kavčič, S., Kokotec – Novak, M., Koželj, S., & Odar, M. (2004). *Finančno računovodstvo*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
46. Vera, A. (2001). *Organisation von Steuerabteilungen und Einsatz externer Steuerberatung in deutschen Großunternehmen: eine empirische Analyse*. Köln: Josef Eul Verlag.
47. Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb. *Uradni list RS* št. 117/2006, 56/2008, 76/2008, 5/2009, 96/2009, 110/2009 – ZDavP-2B, 43/2010, 59/2011, 24/2012, 30/2012, 94/2012, 81/2013, 50/2014, 23/2015 in 82/2015.
48. Zakon o dohodnini. *Uradni list RS* št. 13/2011, 9/2012 – odl. US, 24/2012, 30/2012, 40/2012 – ZUJF, 75/2012, 94/2012, 52/2013 – odl. US, 96/2013, 29/2014 – odl. US, 50/2014, 23/2015 in 55/2015.
49. Zakon o gospodarskih družbah. *Uradni list RS* št. 65/2009, 33/2011, 91/2011, 32/2012, 57/2012, 44/2013 – odl. US, 82/2013 in 55/2015.
50. Zakon o zadrugah. *Uradni list RS* št. 97/2009.
51. Zaman, M., Hočevár, M., & Igličar, A. (2007). *Temelji računovodstva*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
52. Zimmermann, M. (1997). *Steuercontrolling: Beziehungen zwischen Steuern und Controlling (Besteuerung der Unternehmung)*. Wiesbaden: Gabler Verlag.
53. Zupančič, V. (2007). *Knjigovodstvo in obdavčitev pri zasebnikih*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.

PRILOGE

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Nagovor in vprašalnik	1
--	---

PRILOGA 1: Nagovor in vprašalnik

Pozdravljeni,

sem Tereza Simčič, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, in pripravljam magistrsko delo z naslovom *DAVČNA POLITIKA NAROČNIKOV RAČUNOVODSKIH SERVISOV*. Namen raziskave je ugotoviti, kako dobro imajo razvito davčno politiko in davčno načrtovanje naročniki računovodskih servisov. Vaše sodelovanje je za raziskavo ključno, saj le z vašimi odgovori lahko dobim vpogled v realno stanje med naročniki računovodskih servisov.

Anketa je anonimna, za izpolnjevanje pa boste potrebovali približno 5 minut časa. Zbrani podatki bodo obravnavani strogo zaupno in analizirani na splošno in nikakor na ravni odgovorov podjetja. Uporabljeni bodo izključno za pripravo tega magistrskega dela.

Za vaše sodelovanje se vam prijazno zahvaljujem.

Tereza Simčič

Kliknite na spodnjo povezavo:

<https://www.lka.si/a/101149>

Davčna politika pri naročnikih računovodskih servisov

Kratko ime ankete: Davčna politika
Dolgo ime ankete: Davčna politika pri
naročnikih računovodskih servisov

Število vprašanj: 15

Anketa je zaključena.

Aktivna od: 19.07.2016

Avtor: tatyca

Dne: 09.07.2016

Opis:

Aktivna do: 19.10.2016

Spreminjal: tatyca

Dne: 08.08.2016

Prosimo, če si vzamete nekaj minut in s klikom na Naslednja stran pričnete z izpolnjevanjem ankete.

Q1 - 1. Katere vrste pravno organizacijskih oblik se najpogosteje pojavlja med vašimi naročniki? (odgovore razvrstite od 1-9, pri tem številka 1 pomeni najbolj pogosto organizacijsko obliko, ki se pojavlja med vašimi naročniki, 9 pa najmanj pogosto. Če katere izmed organizacijskih oblik ni med vašimi naročniki, pustite okvirček prazen).

Osebnegospodarskedružbe (družba z neomejeno odgovornostjo, komanditna družba in tiha družba)	
Kapitalskegospodarskedružbe (družba z omejeno odgovornostjo, delniška družba, komanditna delniška družba in evropska delniška družba)	
Samostojnipodjetniki posamezniki	
Društva	
Invalidske organizacije	
Neprireditne organizacije (zavodi v zasebni lasti, sindikati, politične stranke, verske skupnosti)	
Zadruged	
Socialnapodjetja	
Uporabniki enotnega	

kontnega
načrta (javni
zavodi, javne
agencije,
državni in
občinski
organi, lokalne
skupnosti)

Q2 - Katere dejavnosti opravljate za vaše naročnike?

Možnih je več odgovorov

☐ Knjigovodstvo	☐ Računovodsko predračunavanje, ki je podlaga za sestavo letnega plana
☐ Knjigovodstvo in pripravo temeljnih računovodskih izkazov	☐ Računovodsko analiziranje
☐ Celotno knjigovodstvo in pripravo letnega poročila	☐ Davčno računovodstvo

Q3 - Katere izmed naštetih nalog računovodskega analiziranja opravljate za vaše naročnike?

Možnih je več odgovorov

- ☐ Izračun temeljnih računovodskih kazalnikov
- ☐ Primerjavo doseženega z načrtovanim
- ☐ Primerjavo med tekočim letom in preteklim letom oziroma z več preteklimi leti
- ☐ Obrazložitev odmikov (odstopanj) med planom in preteklim letom
- ☐ Drugo:
- ☐ Računovodskega analiziranja ne opravljamo

Q4 - Katere izmed naštetih nalog davčnega računovodstva opravljate za vaše naročnike?

Možnih je več odgovorov

- ☐ Pripravo davčne obračunske bilance
- ☐ Davčne napovedi
- ☐ Davčne obračune za davčne organe
- ☐ Davčno planiranje
- ☐ Davčno svetovanje
- ☐ Drugo:
- ☐ Davčnega računovodstva ne opravljamo

IF (1) Q4 = [Q4e] (davčno svetovanje)

Q5 - Davčno svetovanje zajema svetovanje v zvezi z davčno zakonodajo, optimiranjem davkov, sodelovanjem s finančno upravo itd. Izmed naštetih področij svetovanja, katera so značilna za vas?

Možnih je več odgovorov

- ☐ Svetovanje glede davčne zakonodaje
- ☐ Svetovanje glede optimizacije davkov
- ☐ Svetovanje pri izmenjavi podatkov z davčnim uradom
- ☐ Omogočanje in uveljavljanje pravne varnosti pri obračunu davkov

- ☐ Preverjanje pravilnosti pri izpolnjevanju davčnih obveznosti
- ☐ Preverjanju trditve in sodb davčnega urada
- ☐ drugo:

IF (2) Q4 = [Q4a, Q4b, Q4c, Q4d, Q4e, Q4f] (davčnega računovodstva ne opravljamo)

Q6 - V nadaljevanju označite kako pogosto opravljate dejavnosti davčnega računovodstva pri različnih organizacijskih oblikah vaših naročnikov?

	nikoli	redko	občasno	pogosto	zelo pogosto
Osebnе gospodarske družbe (družba z neomejeno odgovornostjo, komanditna družba in tiha družba)	☐	☐	☐	☐	☐
Kapitalske gospodarske družbe (družba z omejeno odgovornostjo, delniška družba, komanditna delniška družba in evropska delniška družba)	☐	☐	☐	☐	☐
Samostojni podjetniki posamezniki	☐	☐	☐	☐	☐
Društva	☐	☐	☐	☐	☐
Invalidske organizacije	☐	☐	☐	☐	☐
Nepridobitne organizacije (zavodi v zasebni lasti, sindikati, politične stranke, verske skupnosti)	☐	☐	☐	☐	☐
Zadruge	☐	☐	☐	☐	☐
Socialna podjetja	☐	☐	☐	☐	☐
Uporabniki enotnega kontnega načrta (javni zavodi, javne agencije, državni in občinski organi, lokalne skupnosti)	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐

Q7 - Če pomislite na vaše naročnike, v kolikšni meri za vas držijo naslednje trditve.

	Sploh ne drži	Ne drži	Nisem opredelje n/a	Drži	Zelo drži
Naši naročniki so dobro seznanjeni z delom, ki ga zanje opravljamo.	☐	☐	☐	☐	☐
Naši naročniki dobro poznajo slovensko davčno zakonodajo in računovodstvo, kot del poslovanja podjetja.	☐	☐	☐	☐	☐
Naši naročniki prinašajo k nam urejeno dokumentacijo.	☐	☐	☐	☐	☐
Naši naročniki imajo dobro organizirano notranje računovodstvo.	☐	☐	☐	☐	☐
Izmed naših storitev je našim naročnikom pomembno le, da so zadovoljene zahteve davčnega urada in ostale zakonske obveznosti.	☐	☐	☐	☐	☐

Q8 - Davčna politika je ena izmed glavnih sestavin poslovne politike podjetja, saj oblikuje različne davčne strategije in odločitve glede doseganja ciljev na področju davkov. Izvajanje davčne politike je celovit proces, ki ga med drugim sestavljajo davčno načrtovanje, določitev davčnih ciljev, davčno nadziranje in davčno analiziranje. Če pomislite na vaše naročnike, v kolikšni meri pri vas držijo naslednje trditve povezane z izvajanjem davčne politike

	Sploh ne drži	Ne drži	Nisem opredelje n/a	Drži	Zelo drži
Nekateri naši naročniki imajo celovito davčno politiko	☐	☐	☐	☐	☐
Naši naročniki imajo le davčno načrtovanje, saj v okviru predračunskih temeljnih računovodskih izkazov za poslovne namene sestavljajo tudi predračunske davčne izkaze	☐	☐	☐	☐	☐
Naši naročniki pri poslovnih odločitvah analizirajo tudi vpliv davkov na posledice poslovne odločitve	☐	☐	☐	☐	☐
Nekateri naši naročniki imajo razvito davčno analiziranje	☐	☐	☐	☐	☐

Q9 - V primeru, da ima kateri izmed vaših naročnikov razvito celovito davčno politiko, prosim napišite kateri organizacijski obliki ta naročnik pripada? (s.p., d.o.o., d.n.o. itd.). Če takega naročnika ni, pustite prazno.

Q10 - Označite katere naloge davčnega analiziranja izvajajo vaši naročniki, ki imajo organizirano davčno analiziranje.

Možnih je več odgovorov

- ☐ Izbira davčno najugodnejše pravno - organizacijske oblike podjetja
- ☐ Izbiro davčno najugodnejše geografske (država, regija) lokacije podjetja
- ☐ Vpliv davkov na donosnost pri naložbenih odločitvah
- ☐ Vpliv davkov na vrsto financiranja v podjetju
- ☐ Vpliv davkov pri uvajanju in prodaji novega proizvoda oziroma storitve.
- ☐ Vpliv davkov na poslovni rezultat in višino davka po posameznih proizvodih oz. storitvah
- ☐ Noben izmed naših naročnikov nima razvitega davčnega analiziranja

Q11 - V primeru, da ima kateri izmed vaših naročnikov razvito davčno analiziranje, prosim napišite kateri organizacijski obliki ta naročnik pripada? (s.p., d.o.o., d.n.o. itd.). Če takega naročnika ni, pustite prazno.

Q12 - Kolikokrat letno se udeležujete izobraževanj o računovodstvu in spremembah zakonodaje?

- ☐ Nikoli
- ☐ Do 2x
- ☐ Do 5x
- ☐ Do 10x
- ☐ Več kot 10x

Q13 - Kako pogosto prebirate spremembe davčne in računovodske zakonodaje (uradni list, portali, bilteni, revije itd.) ?

- ☐ Nikoli
- ☐ Redko
- ☐ Občasno
- ☐ Pogosto
- ☐ Zelo pogosto

Q14 – Koliko ljudi šteje ekipa vašega računovodskega servisa (zaposleni, samozaposleni, delo po pogodbi)?

- ☐ Do 2
- ☐ Od 3 do 5
- ☐ Od 5 do 10
- ☐ Več kot 10

Q15 - Koliko so znašali prihodki vašega računovodskega servisa v letu 2015?

- ☐ Do 50.000 EUR
- ☐ Od 50.000 EUR do 100.000 EUR
- ☐ Od 100.000 EUR do 200.000 EUR
- ☐ Več kot 200.000 EUR
- ☐ Ne želim odgovoriti